

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ (Α.Ε.Π.Π.)

6ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 19 Ιουνίου 2018 με την εξής σύνθεση: Μιχαήλ Διαθεσόπουλος Πρόεδρος-Εισηγητής, Σταυρούλα Κουρή και Αγγελική Πουλοπούλου, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 23-5-2018 Προδικαστική Προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) - Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ)/469/24-5-2018 του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...», νομίμως εκπροσωπούμενου

Κατά της αναθέτουσας αρχής «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ», νομίμως εκπροσωπούμενης

Με την προδικαστική προσφυγή ο αιτών ζητά την εν όλω, άλλως την εν μέρει κατά τα προσβαλλόμενα κεφάλαιά της, ακύρωση της με αρ. 3/2018 Διακήρυξης στο πλαίσιο ηλεκτρονικού άνω των ορίων, διεθνή, ανοικτού διαγωνισμού, με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής σε ευρώ ανά ομάδα ειδών για την «Προμήθεια και Εγκατάσταση Μηχανολογικού Εξοπλισμού Νοσοκομείων της Αττικής» που υποδιαιρείται σε 12 ομάδες (CPV: 33100000-1 Ιατρικές Συσκευές), συνολικής εκτιμώμενης άνευ ΦΠΑ αξίας 27.395.161,29 ευρώ που απεστάλη για δημοσίευση στην ΕΕΕΕ την 27-4-2018 και δημοσιεύτηκε στο ΚΗΜΔΗΣ την 2-5-2018 με Μοναδικό ΑΔΑΜ 18PROC003028736 και στο ΕΣΗΔΗΣ την 2-5-2018 με συστημικό α/α 57401. Η δε Προσφυγή κοινοποιήθηκε προς κάθε ενδιαφερόμενο προς συμμετοχή στον διαγωνισμό και σε κάθε περίπτωση προς κάθε εν τέλει μετέχοντα σε αυτόν, ήδη από 25-5-2018 δια της λειτουργίας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, ουδεμία δε παρέμβαση ασκήθηκε έως και την εξέταση της προσφυγής, η οποία, πάντως έπεται κατά πολύ την από 4-6-2018

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

παρέλευση της, κατ' άρ. 362 παρ. 3 Ν. 4412/2016, προθεσμίας προς άσκηση παρέμβασης.

Η συζήτηση άρχισε αφού το Κλιμάκιο άκουσε τον Πρόεδρο-Εισηγητή.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της Προσφυγής κατεβλήθη το κατ' άρ. 5 ΠΔ 39/2017 άρ. 363 Ν. 4412/2016 παράβολο, αφού ο προσφεύγων επισύναψε στο έντυπο της παράβολο με στοιχεία 21150034495807160025 και ποσού ευρώ 15.000,00 όπως και το έμβασμα πληρωμής του μέσω Τράπεζας CITI της 23-5-2018.

2. Επειδή, η από 25-5-2018 Προδικαστική Προσφυγή στρέφεται κατά όρων Διακήρυξης διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης προμήθειας αγαθών με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής. Ο δε προσφεύγων με τον πρώτο λόγο της προσφυγής βάλλει κατά των όρων της διακήρυξης και δη των άρ. 3, 8 παρ. 11 και 9 αυτής και της ΦΑΣΗΣ Δ των Γενικών Όρων, σελ. 13-14 διακήρυξης, δια των οποίων προβλέπεται ότι τα τεχνικά φυλλάδια θα περιληφθούν στον φάκελο δικαιολογητικών κατακύρωσης και όχι τεχνικής προσφοράς. Αιτιάται ειδικότερα παράβαση του άρ. 94 παρ. 4 Ν. 4412/2016 περί εκ του νόμου περιεχομένου της τεχνικής προσφοράς και περαιτέρω προβάλλει ότι πρώτον, οι συνέπειες εκ της μη καλύψεως τεχνικής προδιαγραφής θα είναι βαρύτερες συγκριτικά και συγκεκριμένα θα καταπέσει η εγγυητική συμμετοχής και θα κινηθεί διαδικασία περί υποβολής ψευδούς υπευθύνου δηλώσεως, ενώ μάλιστα ο έλεγχος τεκμηρίωσης των τεχνικών προδιαγραφών δεν είναι μια διαδικασία αυτόματου ελέγχου τιμών, αλλά συχνά ενδέχεται να πρέπει να λάβει χώρα τεχνική αξιολόγηση και ερμηνεία και δεύτερον ότι θα περιοριστεί ούτως ο κύκλος των δικαιουμένων να προσβάλουν τις προσφορές των υπολοίπων προσφερόντων και συνεπώς αίρεται η αρχή του επικαίρου της προσβολής των βλαπτικών

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

πράξεων και της κατά στάδια προσβολής των εκτελεστών διοικητικών πράξεων. Με τον δεύτερο λόγο της προσφυγής του βάλλει κατά σειράς τεχνικών προδιαγραφών που απολείουν προϊόντα του με σήμανση CE ή φωτογραφίζουν προϊόντα άλλων κατασκευαστών και συγκεκριμένα ως προς την ομάδα 1, τα σημεία προδιαγραφών 3, 8, ζήτηση για functional MRI με διόρθωση της κίνησης κατά τη λήψη και 11, ως προς την ομάδα 3, τις προδιαγραφές περί ομοιογένειας μαγνητικού πεδίου, ως και τα σημεία 2, 6,7 και 8 ως προς το παιδιατρικό πηνία και το πηνίο κοιλίας/καρδιάς/πυέλου, 8 και 12, ως προς την ομάδα 5 βάλλει κατά της ενότητας 3, παρ. 3.4A περί φίλτρων χαλκού για όλους τους σωματότυπους και της ενότητας 6 παρ. 6.7 περί εγκάρσιας διαδρομής, ως προς την ομάδα 6 βάλλει κατά της ενότητας 3, παρ. 3.4^A περί φίλτρων χαλκού για όλους τους σωματότυπους και της ενότητας 6 παρ. 6.7 περί εγκάρσιας διαδρομής, ως προς την ομάδα 9 βάλλει κατά της προδιαγραφής με α/α 3, της παρ. 4 της ενότητας ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ, των παρ. 6, 8 και 9 της ενότητας ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΥΚΛΟΤΡΟΝΙΟΥ και των παρ. 13, 14, 15 και 16 της ενότητας ΑΥΤΟΜΑΤΗ ΡΑΔΙΟΧΗΜΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ και ως προς την ομάδα 11 βάλλει κατά της ενότητας 3, παρ. 3.6 περί φίλτρων χαλκού για όλους τους σωματότυπους. Δεδομένης της φύσης του δεύτερου λόγου ως και του αντικειμένου των Απόψεων της αναθέτουσας περί αυτών, οι επιμέρους ισχυρισμοί που τον συγκροτούν θα συνεξεταστούν και θα εκτεθούν περαιτέρω ομού μετά των οικείων σημείων των Απόψεων της τελευταίας και σε συνδυασμό με την επί εκάστου ισχυρισμού εννόμου συμφέροντος του προσφεύγοντος.

3. Επειδή, η αναθέτουσα με τις από 1-6-2018 και με αρ. πρωτ. 101740 Απόψεις της ισχυρίζεται τα εξής ως προς τον πρώτο λόγο της προσφυγής. Ότι εσφαλμένα ο προσφεύγων αναφέρεται σε φάκελο τεχνικών προδιαγραφών ο οποίος δεν υφίσταται κατά τη διακήρυξη και τον νόμο. Ότι οι προδιαγραφές είναι ακριβείς, σαφείς, μετρήσιμες και μη επιδεχόμενες ερμηνειών. Ότι η επιλογή των στοιχείων που συνθέτουν την τεχνική προσφορά ανάγεται κατά νόμο στην αποκλειστική και ανέλεγκτη ελευθερία και αρμοδιότητά της, ότι η υποβαλλόμενη στο στάδιο τεχνικής προσφοράς δήλωση δέσμευσης και τήρησης των προδιαγραφών και ο υποβαλλόμενος πίνακας εξοπλισμού καλύπτει τις ανάγκες του σταδίου, ενώ επιπλέον η συνδρομή των όρων συμμετοχής στον διαγωνισμό

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

κατ' άρ. 104 παρ. 1 Ν. 4412/2016 ελέγχεται και κατά το στάδιο των δικαιολογητικών κατακύρωσης, ενώ κατά το Παράρτημα XII Προσαρτήματος Α του ίδιου νόμου κατά τη φάση των δικαιολογητικών κατακύρωσης, δύναται να απαιτηθεί και η προσκόμιση περιγραφών, φωτογραφιών και δειγμάτων, κατά το δε άρ. 94 παρ. 4 Ν. 4412/2016 ο καθορισμός των εγγράφων τεχνικής προσφοράς ανάγεται αποκλειστικώς στα έγγραφα της σύμβασης, ενώ επιπλέον, δεν κρίνεται κατά το στάδιο των δικαιολογητικών κατακύρωσης η πληρότητα της τεχνικής προσφοράς, τα ουσιώδη στοιχεία της οποίας ελέγχονται κατά το οικείο στάδιο, αλλά κατά το στάδιο δικαιολογητικών κατακύρωσης ελέγχονται μόνο τα αποδεικτικά στοιχεία τεχνικού χαρακτήρα, όπως συμβαίνει και σε πολλούς διαγωνισμούς. Ότι η κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής προβλέπεται κατά τη νομοθεσία μόνο για όποιον βεβαιώνει ψευδώς στοιχεία και εν γνώσει του δεν συμμορφώνεται με τους όρους της διακήρυξης και επομένως η κύρωση αυτή προβλέπεται για τη μη απόδειξη με τα δικαιολογητικά κατακύρωσης όσων έχει ο προσφέρων δηλώσει με την προσφορά του. Περαιτέρω, ότι ο προσωρινός ανάδοχος έχει τη δυνατότητα συμπλήρωσης ελλείψεων των στοιχείων των δικαιολογητικών κατακύρωσης και οι όποιες εις βάρος του συνέπειες θα προκύψουν αποκλειστικά αν αποδειχθεί ότι εν γνώσει του δεν συμμορφώθηκε με τους όρους της διακήρυξης και βεβαιώνει ψευδώς στοιχεία που δεν πληροί. Επιπλέον, ότι αορίστως ο προσφεύγων προβάλλει αμφίσημους όρους που ενδέχεται, επιφέροντας τον αποκλεισμό του στο στάδιο δικαιολογητικών κατακύρωσης, να οδηγήσουν στις ως άνω εις βάρος του συνέπειες και ότι δεν υποδεικνύει συγκεκριμένα τα οικεία σημεία της διακήρυξης. Ακόμη, ότι η αρχή του επικαίρου της προσβολής των βλαπτικών πράξεων και της κατά στάδια προσβολής εκτελεστών πράξεων δεν βλάπτεται, διότι ο έλεγχος των δικαιολογητικών κατακύρωσης λαμβάνει χώρα στο προβλεπόμενο από τη διακήρυξη στάδιο κατά της απόφασης έγκρισης του οποίου είναι όλως δυνατή η άσκηση των προβλεπόμενων διοικητικών και ένδικων βοηθημάτων του Βιβλίου IV Ν. 4412/2016, ενώ οι παραπάνω αρχές αφορούν την προσβολή προγενεστέρως κριθέντων στα πλαίσια επομένων πράξεων. Περαιτέρω, ο προσφεύγων υπέβαλε συμπληρωματικό υπόμνημα αντίκρουσης των ισχυρισμών της αναθέτουσας την 18-6-2018, πλην όμως δι'

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

αυτού, ως υποβληθέντος εξάλλου μετά τη λήξη της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής, δεν είναι δυνατόν να προστεθούν νέοι λόγοι κατά της διακήρυξης ή να προσβληθούν νέα κεφάλαια αυτής κατ' άρ. 346, 360 και 367 παρ. 1 Ν. 4412/2016.

4. Επειδή, με το υποβληθέν την 18-6-2018 υπόμνημά του, ο προσφεύγων επιχειρεί απαραδέκτως να διευρύνει το αντικείμενο εξέτασης επί του ερείσματος του δεύτερου λόγου της προσφυγής, προβάλλοντας στην ουσία όχι μόνο νέους ισχυρισμούς επί του λόγου αυτού αλλά και εντελώς αυτοτελείς λόγους. Οι λόγοι αυτοί ούτως ή άλλως δια της μη εμπρόθεσμης προβολής τους δια της ασκηθείσας προσφυγής, δεν δύνανται να στοιχειοθετήσουν αντικείμενο της παρούσας εξέτασης, εκφεύγουν του πεδίου αρμοδιότητας, δια της μη εμπρόθεσμης προβολής τους, της ΑΕΠΠ και εν τέλει δεν δύνανται, εκ της ως άνω παραλείψεως του προσφεύγοντος να συγκροτήσουν αντικείμενο προδικαστικής του και κάθε περαιτέρω, προστασίας. Σημειωτέον, ότι με τις σελ. 11-12 του υπομνήματός του, ο προσφεύγων επιχειρεί εν τοις πράγμασι να παρουσιάσει τον δεύτερο λόγο της προσφυγής ως στρεφόμενο κατά του κριτηρίου ανάθεσης της χαμηλότερης τιμής, κατ' αντιστοιχία με τον όμοιο πρώτο λόγο της προσφυγής κατά της ίδιας διακήρυξης εκ του έτερου μετέχοντος, ... Σε κάθε πάντως περίπτωση, ο λόγος αυτός κρίθηκε στο πλαίσιο της ως άνω προσφυγής του έτερου οικονομικού φορέα και ήδη απερρίφθη δια της οικείας Απόφασης ΑΕΠΠ 485/2018, σκ. 7-8 επ' αυτής (και με περαιτέρω σωρευτικό λόγο απόρριψης στη σκ. 9) ειδικότερα δε επί τη βάση ότι ναι μεν, δεδομένου του ανά περίπτωση επιλεγέντος κριτηρίου ανάθεσης της χαμηλότερης τιμής είναι ανά περίπτωση δυνατή η παραδεκτή προσβολή των προδιαγραφών, τούτο όμως δεν ισχύει αντιστρόφως (δηλαδή η προσβολή του κριτηρίου ανάθεσης δεδομένων των προδιαγραφών), αφού η επιλογή του κριτηρίου ανάθεσης ανάγεται σε αποκλειστικό ζήτημα της αναθέτουσας (και εν τέλει ανά περίπτωση καθορίζει και τη νομιμότητα των τυχόν επιμέρους προδιαγραφών) και ο επ' αυτού έλεγχος συνιστά έλεγχο σκοπιμότητας και όχι νομιμότητας, για τον οποίο δεν είναι αρμόδια η ΑΕΠΠ. Ο δε προκείμενος προσφεύγων προσβάλλει όντως, δια του δεύτερου λόγου της προσφυγής του σειρά προδιαγραφών του διαγωνισμού, μεταξύ άλλων και ως μη νόμιμες ειδικώς δεδομένου του κριτηρίου

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

ανάθεσης της χαμηλότερης τιμής και συνεπώς, ούτως ή άλλως δεν δύναται παραδεκτώς να προσβάλει αντίστροφα και το κριτήριο ανάθεσης, βάσει των τεθεισών προδιαγραφών.

5. Επειδή, η Προσφυγή υπάγεται βάσει της κατά τα ως άνω εκτιμώμενης αξίας της Διακήρυξης, κάτω των ορίων περί προμήθειας αγαθού, και του χρόνου αποστολής προς δημοσίευση στην ΕΕΕΕ στο πεδίο εφαρμογής των οικείων διατάξεων του Βιβλίου IV Ν. 4412/2016 και συνεπώς στη δικαιοδοσία της Α.Ε.Π.Π., ως και την καθ' ύλην αρμοδιότητά της κατ' άρ. 345 παρ. 1 Ν. 4412/2016, υποβάλλεται δε δια του οικείου προδιατυπωμένου εντύπου, υπογεγραμμένη από τον νόμιμο εκπρόσωπο του προσφεύγοντος. Ασκείται δε εμπροθέσμως την 23-5-2018, ήτοι έξι ημέρες μετά τη γνώση της προσβαλλομένης, ενώ ο προσφεύγων επικαλείται χρόνο γνώσης την 17-5-2018, που κατ' άρ. 361 παρ. 1 περ. γ' συνιστά την τελευταία ημέρα εντός του διαστήματος συγκρότησης πλήρους γνώσης εξ παρέλευσης 15 ημερών από τη δημοσίευση στο ΚΗΜΔΗΣ. Ο δε προσφεύγων ναι μεν καταρχήν επικαλείται την ιδιότητά του ως προμηθευτή των ζητουμένων ειδών και εν τέλει προκύπτει ότι όντως υπέβαλε προσφορά στον διαγωνισμό, δια των προσβαλλόμενων δε όρων αιτιάται ότι η συμμετοχή του στον διαγωνισμό καθίσταται δυσχερής αυτός αποκλειστέος. Δεδομένου όμως, ότι η συνδρομή εννόμου συμφέροντος επί των ειδικότερων λόγων της προσφυγής του και των ειδικότερων κεφαλαίων της προσβαλλομένης κατά των οποίων βάλλει, δεν μπορεί να διαχωριστεί από τα πλαίσια ελέγχου του βασίμου της προσφυγής, η τελευταία πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω κατ' ουσία και το επί εκάστου λόγου και ισχυρισμού του προσφεύγοντος έννομο συμφέρον θα κριθεί αυτοτελώς και επί του οικείου ανά περίπτωση επικαλούμενου πραγματικού.

6. Επειδή (βλ. και Αποφάσεις ΑΕΠΠ 167 και 461/2018), κατ' άρ. 346 παρ. 1 και 360 παρ. 1 Ν. 4412/2016 το δικαίωμα προδικαστικής προσφυγής επιφυλάσσεται σε όποιον έχει εν γένει συμφέρον να του ανατεθεί σύμβαση, άρα και σε όποιον ενδιαφέρεται για συμμετοχή σε διαγωνισμό όσον αφορά προσβολή διακήρυξης και όχι απλά έχει υποστεί, αλλά και ενδέχεται να υποστεί ζημία από την προσβαλλόμενη, πράγμα που στην περίπτωση της προσβολής

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

όρου διακήρυξης καλύπτει και όποιον προτίθεται και ανήκει στον εν γένει κύκλο των προσώπων που δύνανται μόνοι τους ή και σε σύμπραξη με άλλους οικονομικούς φορείς να υποβάλουν προσφορά πλην όμως η μη νομιμότητα ή ασάφεια των όρων αυτής ενδέχεται να οδηγήσουν στον αποκλεισμό του, άρα και στην ατελέσφορη υποβολή προσφοράς ή σε συμμετοχή του σε διαδικασία παραβιάζουσα τις αρχές της ισότητας, της διαφάνειας και ιδίως του αποτελεσματικού ανταγωνισμού, με συνέπεια να διακινδυνεύονται τα συμφέροντα του στην ανάθεση της σύμβασης. Περαιτέρω, το έννομο συμφέρον, ναί μεν, εκτός των άλλων και κατ' αναλογία του άρ. 17 παρ. 1 ΠΔ 18/89 το οποίο εν προκειμένω, δεδομένου του χαρακτήρα της προσφυγής ως διοικητικής, θα πρέπει να εφαρμόζεται εισέτι ελαστικότερα υπέρ του συνόλου των διαδίκων, δεν απαιτείται να μνημονεύεται σε ειδικό κεφάλαιο της Προσφυγής ή να λαμβάνει χώρα πανηγυρική μνεία περί των στοιχείων που το συγκροτούν, αλλά αρκεί να προκύπτει από το σύνολο του δικογράφου (βλ. Απόφαση ΑΕΠΠ 120/2017), πλην όμως τούτο δεν αναιρεί ότι ο προσφεύγων φέρει το καταρχήν βάρος στοιχειοθέτησής τέτοιου εννόμου συμφέροντος, έστω καθ' ερμηνεία του δικογράφου (η οποία ερμηνεία όμως, προϋποθέτει μια έστω πραγματική βάση και κάποιο περιεχόμενο εκ του οποίου να μπορεί να συναχθεί και όχι απλώς να υποτεθεί τέτοιο συμπέρασμα, ήτοι περί συνδρομής εννόμου συμφέροντος). Ούτε μπορεί να φθάνει σε σημείο, ώστε η προδικαστική προσφυγή να τραπεί σε «actio popularis». Τούτο, διότι στην τελευταία αυτή περίπτωση αφενός θα παραβιαζόταν το ως άνω άρ. 360 παρ. 1 Ν. 4412/2016, το οποίο απαιτεί, κατά τα ανωτέρω, έστω ενδεχόμενο ίδιας ζημίας του προσφέροντος, το οποίο για να υφίσταται προϋποθέτει μια καταρχήν, έστω και συναγόμενη, πρόθεση συμμετοχής και σε κάθε περίπτωση δυνατότητα του οικονομικού φορέα να λάβει μέρος στη διαδικασία και να επιδιώξει με μια πιθανότητα επιτυχίας την ανάθεση σε αυτόν της συγκεκριμένης σύμβασης, προαπαιτούμενο, το οποίο εξάλλου θα πρέπει να συντρέχει και για τη διάγνωση του καταρχήν προς τούτο συμφέροντός του (καθώς δεν είναι δυνατόν να υφίσταται «συμφέρον» προς ανάθεση δημόσιας σύμβασης αν ο οικονομικός φορέας δεν προτίθεται ή δεν δύναται να επιδιώξει την ανάθεση αυτή στον ίδιο). Συνεπώς, η διατύπωση του άρ. 360 παρ. 1 Ν. 4412/2016, δεν αναιρεί, αλλά

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

αντιθέτως επιβεβαιώνει και ενσωματώνει την πάγια δικονομική αρχή ότι το έννομο συμφέρον για άσκηση ενδίκου βοηθήματος και εν προκειμένω ενδικοφανούς προσφυγής, η οποία εξάλλου συνιστά αναγκαία προϋπόθεση για την περαιτέρω άσκηση τέτοιου ενδίκου βοηθήματος, πρέπει να είναι προσωπικό, άμεσο και ενεστώς, ούτως δε, η κατά την ως άνω διάταξη έννοια του «συμφέροντος» ταυτίζεται ως προς το περιεχόμενό της με την παγία έννοια του «εννόμου συμφέροντος» στα πλαίσια της ακυρωτικής και διοικητικής δικονομίας ουσίας. Αφετέρου, ο εκ της ΑΕΠΠ τυχόν έλεγχος, υπό την έννοια του άρ. 367 παρ. 1-2 Ν. 4412, ήτοι κατατείνων στην ακύρωση πράξης ή παράλειψης του προσυμβατικού σταδίου, χωρίς να συνάγεται καν από το σύνολο του δικογράφου οικείο έννομο προς τούτο συμφέρον του προσφεύγοντος, το οποίο όμως προϋποθέτει δυνατότητα καταρχήν συμμετοχής στη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, θα συνιστούσε υπέρβαση αρμοδιότητας εκ μέρους της ΑΕΠΠ, αλλοιώνοντας τον ρόλο αυτής ως και του ίδιου του θεσμού της προδικαστικής προσφυγής, τρέποντας τον από, κατ' άρ. 362 παρ. 1 και 367 παρ. 1-2 Ν. 44120, ειδικό, ήτοι κινούμενο επί τη βάση συγκεκριμένων πραγματικών και νομικών ισχυρισμών το βάρος επίκλησης των οποίων φέρει ο προσφεύγων, ο οποίος ούτως ορίζει το αντικείμενο της ελεγκτικής διαδικασίας (πρβλ. Απόφαση ΑΕΠΠ 98/2017), σε καθολικό και αυτεπάγγελτο. Εξάλλου, ο σκοπός της ΑΕΠΠ ανάγεται, κατ' άρ. 347 παρ. 1 Ν. 4412/2016 στην *“επίλυση των διαφορών που ανακύπτουν κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης των συμβάσεων δημοσίων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών”* και τούτο *“ύστερα από την άσκηση προδικαστικής προσφυγής”* (η οποία, ούτως, ορίζει το αντικείμενο και τα όρια της διαφοράς, άρα και του εκ μέρους της ΑΕΠΠ ελέγχου) και πάλι μόνο αν αυτή η άσκηση έλαβε χώρα *“σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Τμήμα ΙΙ του παρόντος Τίτλου [άρ. 360-371 Ν. 4412/2016]”* (ήτοι παραδεκτός) και όχι στον εν γένει έλεγχο νομιμότητας ή έγκριση των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. Ειδικώς δε, όσον αφορά την προσφυγή κατά όρων διακήρυξης, έννομο συμφέρον συντρέχει καταρχήν υπέρ οιοδήποτε οικονομικού φορέα, ο οποίος όχι μόνο δύναται να υποβάλει προσφορά, αλλά συγχρόνως βλάπτεται αμέσως και ευθέως δια των

ειδικών κεφαλαίων της προσβαλλομένης, που ο ίδιος προσβάλλει δια της Προσφυγής του.

7. Επειδή, ως προς τον πρώτο λόγο της προσφυγής, προκύπτουν τα εξής. Με την προκείμενη διακήρυξη ορίζονται ειδικότερα τα ακόλουθα. Κατά τις σελ. 13-14 αναφέρεται ότι «Κατά τη φάση της υποβολής προσφορών θα υποβληθούν μόνο τα ζητούμενα από τη Διακήρυξη έγγραφα. Διευκρινίζεται ότι στη φάση υποβολής προσφορών δεν ζητείται η υποβολή τεχνικών φυλλαδίων και άλλης τεχνικής τεκμηρίωσης για τη συμμόρφωση του προσφερόμενου εξοπλισμού με τις τεχνικές προδιαγραφές. Σε περίπτωση δε που προσκομισθούν τέτοια έγγραφα κατά τη φάση της υποβολής προσφορών, ρητά καθορίζεται ότι δεν θα ληφθούν υπόψη κατά τον έλεγχο των προσφορών. Η τεχνική τεκμηρίωση, καθώς και άλλα κατά περίπτωση ζητούμενα στοιχεία, τιμές μεγεθών, περιγραφές υποσυστημάτων ή λοιπές πληροφορίες για τον εξοπλισμό, θα προσκομισθούν μόνον από τον εκάστοτε προσωρινό μειοδότη κατά την υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης, σε ξεχωριστή ενότητα του Πίνακα Συμμόρφωσης με τις Τεχνικές Προδιαγραφές (άρθρο 8, εδάφιο (11) του Παραρτήματος Ι). Επισημαίνεται όμως ότι σε περίπτωση που, κατά τον έλεγχο του Πίνακα Συμμόρφωσης με τις Τεχνικές Προδιαγραφές, ο οποίος περιλαμβάνεται στα δικαιολογητικά κατακύρωσης (άρθρο 8, εδάφιο (11) του Παραρτήματος Ι), προκύψει ότι ο προσφερόμενος εξοπλισμός δεν πληροί τις τεχνικές προδιαγραφές και τις λοιπές απαιτήσεις της Διακήρυξης, η προσφορά του προσωρινού Μειοδότη απορρίπτεται, καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής και εκκινεί η διαδικασία περί υποβολής ψευδούς δηλώσεως, ενώ η διαγωνιστική διαδικασία συνεχίζεται με τον επόμενο μειοδότη.». Με το άρ. 3 παρ. Β ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ, υποπαρ. 2 ορίζεται ότι “2) Κατά τη φάση της υποβολής προσφορών θα υποβληθούν μόνο τα ανωτέρω ζητούμενα έγγραφα. Διευκρινίζεται ότι στη φάση αυτή δεν ζητείται η υποβολή τεχνικών φυλλαδίων και άλλης τεχνικής τεκμηρίωσης για τη συμμόρφωση του προσφερόμενου εξοπλισμού με τις τεχνικές προδιαγραφές. Σε περίπτωση δε που προσκομισθούν τέτοια έγγραφα κατά τη φάση της υποβολής προσφορών, ρητά καθορίζεται ότι δεν θα ληφθούν υπόψη κατά τον έλεγχο των προσφορών. Η τεχνική τεκμηρίωση, καθώς και άλλα κατά περίπτωση ζητούμενα στοιχεία, τιμές

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

μεγεθών, περιγραφές υποσυστημάτων ή λοιπές πληροφορίες για τον εξοπλισμό, θα προσκομισθούν μόνον από τον εκάστοτε προσωρινό μειοδότη κατά την υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης, σε ξεχωριστή ενότητα του Πίνακα Συμμόρφωσης με τις Τεχνικές Προδιαγραφές (άρθρο 8, εδάφιο 11 του Παραρτήματος Ι). Επισημαίνεται όμως ότι σε περίπτωση που, κατά τον έλεγχο του Πίνακα Συμμόρφωσης με τις Τεχνικές Προδιαγραφές, ο οποίος περιλαμβάνεται στα δικαιολογητικά κατακύρωσης (άρθρο 8, εδάφιο 11 του Παραρτήματος Ι), προκύψει ότι ο προσφερόμενος εξοπλισμός δεν πληροί τις τεχνικές προδιαγραφές και τις λοιπές απαιτήσεις της Διακήρυξης, η προσφορά του προσωρινού Μειοδότη απορρίπτεται, καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής και εκκινεί η διαδικασία περί υποβολής ψευδούς δηλώσεως, ενώ η διαγωνιστική διαδικασία συνεχίζεται με τον επόμενο μειοδότη.”. Κατά το δε άρ. 8 παρ. 11 προβλέπεται ότι «(11) Για την απόδειξη της δήλωσης αποδοχής των Τεχνικών Προδιαγραφών, που έγινε με τη λέξη ΝΑΙ στο πεδίο αποδοχής των όρων της Τεχνικής Προσφοράς του (άρθρο 3B1 i του παρόντος), ο προσωρινός Μειοδότης οφείλει, στον φάκελο των δικαιολογητικών κατακύρωσης, να υποβάλει περιγραφή/φωτογραφίες (ήτοι Τεχνικά Φυλλάδια με αναλυτική τεχνική τεκμηρίωση), σύμφωνα με το Παράρτημα XII του Προσαρτήματος Α΄ του Ν. 4412/2016, βάσει των οποίων θα συντάξει και θα υποβάλει Πίνακα Συμμόρφωσης με τις Τεχνικές Προδιαγραφές, ψηφιακά υπογεγραμμένο. Συγκεκριμένα, για κάθε είδος προσφερόμενου εξοπλισμού, ο προσωρινός Μειοδότης: Α. θα πρέπει να τεκμηριώσει, με σαφήνεια και σημείο προς σημείο, καθεμιά απαίτηση των Τεχνικών Προδιαγραφών, με σαφή αντιστοίχιση αυτών με τα Τεχνικά φυλλάδια του κατασκευαστικού οίκου (παραπέμποντας για κάθε απαίτηση στο ακριβές συγκεκριμένο σημείο) ή με άλλο έγκυρο και αδιαμφισβήτητο μέσο. Προσφορές οι οποίες, επί παραδείγματι, είτε απλά θα αντιγράφουν την τεχνική περιγραφή της Διακήρυξης είτε θα απαντούν μονολεκτικά ΝΑΙ ή «συμφωνούμε», χωρίς τεκμηρίωση και παραπομπή – αντιστοιχία μεταξύ Τεχνικών Προδιαγραφών και Τεχνικών Φυλλαδίων, θα απορρίπτονται. Στην περίπτωση αντίθεσης μεταξύ των αναγραφόμενων στον Πίνακα Συμμόρφωσης και αυτών που αναγράφονται στα Τεχνικά φυλλάδια, θα υπερτερεί αυτό που αναγράφεται στα Τεχνικά φυλλάδια, εκτός αν κατατίθεται

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

επίσημη βεβαίωση από τον κατασκευαστικό οίκο που τεκμηριώνει τα αναγραφόμενα στον Πίνακα Συμμόρφωσης. Β. θα πρέπει να υποβάλλει, σε ξεχωριστή ενότητα του Πίνακα Συμμόρφωσης, όλα τα στοιχεία, τις τιμές μεγεθών, τις περιγραφές υποσυστημάτων ή λοιπές πληροφορίες για τον εξοπλισμό, που κατά περίπτωση ζητούνται στις Τεχνικές Προδιαγραφές. Γ. θα πρέπει να υποβάλλει, σε ξεχωριστή ενότητα του Πίνακα Συμμόρφωσης, αναλυτικό Τεχνικό Φυλλάδιο με το πλήρες πρόγραμμα εκπαίδευσης του προσωπικού στη χρήση του εξοπλισμού, σύμφωνα με το οριζόμενο στην στις Τεχνικές Προδιαγραφές (Παράρτημα ΙΙ, Γενικοί Όροι, σημείο 4).», ενώ κατά το άρθρο 9 ότι «Ιδιαίτερως επισημαίνεται ότι σε περίπτωση που, κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών κατακύρωσης, προκύψει ότι ο προσφερόμενος εξοπλισμός δεν πληροί τις τεχνικές προδιαγραφές και τις λοιπές απαιτήσεις της Διακήρυξης, η προσφορά του προσωρινού μειοδότη απορρίπτεται, καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής και εκκινεί η διαδικασία περί υποβολής ψευδούς δηλώσεως, ενώ η διαγωνιστική διαδικασία συνεχίζεται με τον επόμενο μειοδότη.». Εξάλλου, κατά το Παράρτημα ΙΙ-ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ, Κεφ. Α ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ, παρ. 3 προβλέπεται ότι «3. Όπου στις Αναλυτικές Τεχνικές Προδιαγραφές ζητείται να υποβληθούν στοιχεία, τιμές μεγεθών, περιγραφές υποσυστημάτων ή λοιπές πληροφορίες για τον εξοπλισμό, αυτά θα υποβληθούν μόνον κατά την υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης από τον προσωρινό Μειοδότη σε ξεχωριστή ενότητα του Πίνακα Συμμόρφωσης με τις Τεχνικές Προδιαγραφές (άρθρο 8, εδάφιο (11) του Παραρτήματος Ι). Διευκρινίζεται ότι στη φάση υποβολής προσφορών δεν ζητείται η υποβολή τεχνικών φυλλαδίων και άλλης τεχνικής τεκμηρίωσης για τη συμμόρφωση του προσφερόμενου εξοπλισμού με τις τεχνικές προδιαγραφές. Σε περίπτωση δε που προσκομισθούν τέτοια έγγραφα κατά τη φάση της υποβολής προσφορών, ρητά καθορίζεται ότι δεν θα ληφθούν υπόψη κατά τον έλεγχο των προσφορών. Κατά την υποβολή των προσφορών στο φάκελο της Τεχνικής Προσφοράς θα υποβληθούν μόνον τα έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρο 3B του Παραρτήματος Ι. Επισημαίνεται όμως ότι σε περίπτωση που, κατά τον έλεγχο του Πίνακα Συμμόρφωσης, ο οποίος περιλαμβάνεται στα δικαιολογητικά κατακύρωσης (άρθρο 8, εδάφιο (11) του Παραρτήματος Ι), προκύψει ότι ο

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

προσφερόμενος εξοπλισμός δεν πληροί τις τεχνικές προδιαγραφές και τις λοιπές απαιτήσεις της Διακήρυξης, η προσφορά του προσωρινού Μειοδότη απορρίπτεται, καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής και εκκινεί η διαδικασία περί υποβολής ψευδούς δηλώσεως, ενώ η διαγωνιστική διαδικασία συνεχίζεται με τον επόμενο μειοδότη.».

8. Επειδή, καταρχάς, κατ' άρ. 360 επ. και 367 παρ. 1 Ν. 4412/2016 η αρμοδιότητα της ΑΕΠΠ ως προς τον έλεγχο των όρων διακήρυξης και των εν γένει προσβαλλομένων πράξεων που εκδίδονται στα πλαίσια της προσυμβατικής διαδικασίας περιορίζεται ειδικώς όχι μόνο στα προσβαλλόμενα δια της προσφυγής και δη μετ' εννόμου συμφέροντος, κεφάλαια των πράξεων, αλλά και ως προς τους εξεταζόμενους ισχυρισμούς, οι οποίοι είναι και αυτοί που αποκλειστικώς προσδιορίζουν το πεδίο ελέγχου εκ της ΑΕΠΠ, χωρίς η τελευταία να δύναται αυτεπαγγέλτως να εξετάσει τυχόν άλλα κεφάλαια της προσβαλλομένης ή τυχόν έτερες, μη προβαλλόμενες νομικές βάσεις επί των οποίων τυχόν ερείδεται η παρανομία του προσβαλλόμενου κεφαλαίου. Και δη, το έννομο συμφέρον δεν αρκεί να καλύπτει την εν γένει προσφυγή ή το καταρχήν προσβαλλόμενο κεφάλαιο, υπό την έννοια ότι η ΑΕΠΠ δύναται να κρίνει ότι δια τυχόν μη προβαλλομένων από την προσβολή πτυχών αυτού ενδέχεται να θίγεται ο προσφεύγων, αλλά πρέπει να καλύπτει και τους ειδικότερα προβαλλόμενους ισχυρισμούς, οι οποίοι κατ' άρ. 367 παρ. 1 συνιστούν και προσδιορίζουν το αποκλειστικό αντικείμενο απόφασης της ΑΕΠΠ (*«Η ΑΕΠΠ αποφαινεται αιτιολογημένα επί της βασιμότητας των προβαλλόμενων πραγματικών και νομικών ισχυρισμών της προσφυγής...»*). Εν προκειμένω, πάντως, άνευ εννόμου συμφέροντος προβάλλεται ο ισχυρισμός περί κατάπτωσης της εγγυητικής συμμετοχής, αφού ούτως ή άλλως δεν δύναται να αφορά, να επαπειλεί και να βλάπτει τη θέση κάθε προσφέροντος ο οποίος σε κάθε περίπτωση θα διερχόταν ως αποδεκτός το στάδιο των τεχνικών προσφορών αν εκεί ζητείτο το σύνολο των τεχνικών στοιχείων, και ούτως προβάλλεται απαραδέκτως. Περαιτέρω, το έννομο συμφέρον προς άσκηση προδικαστικής προσφυγής επιφυλάσσεται κατ' άρ. 346 και 360 Ν. 4412/2016, υπέρ των οικονομικών φορέων που δύναται καταρχήν να επιδιώξουν με επιτυχία την ανάθεση σε αυτούς δημόσιας σύμβασης και όχι υπέρ της

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

προστασίας όσων, μη καλύπτοντας τις προδιαγραφές της διακήρυξης, είναι εξαρχής αποκλειστέοι (βλ. και Απόφαση ΑΕΠΠ 167/2018). Σκοπός εξάλλου της εγγυητικής συμμετοχής είναι η διασφάλιση της σοβαρότητας και ειλικρίνειας της προσφοράς που υποβάλλει ο προσφεύγων, ενώ εξάλλου η τυχόν κατ' αποτέλεσμα ευνοϊκότερη μεταχείριση επί ψευδούς και ανακριβούς δήλωσης συμμόρφωσης με τεχνικές προδιαγραφές, δεν δύναται να θεωρηθεί ότι συγκροτεί συμφέρον που σε κάθε περίπτωση είναι «έννομο». Περαιτέρω, το ζήτημα των συνεπειών εις βάρος προσφέροντος που εν γνώσει του έχει δηλώσει ανακριβώς ότι πληροί προδιαγραφές (η οποία είναι και η μόνη περίπτωση στην οποία μπορεί να διωχθεί ποινικά, δηλαδή εν γνώσει και μετά προθέσεως δήλωση όχι απλώς ερμηνευόμενων ως εσφαλμένων αλλά αναληθών στοιχείων) επέρχεται ούτως ή άλλως εκ της εκ μέρους του ψευδούς δήλωσης και εκ της απαιτήσεως υποβολής της (βλ. ΑΠ Ζ Τμ.-Ποινικό 290, 292/2015, προϋπόθεση για την κατάγνωση ποινικής ευθύνης κατά τον Ν. 1599/86 είναι η δήλωση ψευδών γεγονότων σαν αληθινών, ή άρνηση ή απόκρυψη αληθινών γεγονότων με γνώση υπό την έννοια της βεβαιότητας (πλήρης γνώση -επίγνωση) των πραγματικών περιστατικών που συγκροτούν την αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος και τη θέληση τελέσεως της πράξεως, η οποία φέρει στην πραγμάτωση της αντικειμενικής υποστάσεως αυτού). Η δε απαίτηση υποβολής υπεύθυνης δήλωσης στο πλαίσιο της τεχνικής προσφοράς είναι μια όλως συχνή απαίτηση των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, η οποία ουδέν στοιχείο καταχρηστικότητας και αντιανταγωνιστικής στρέβλωσης φέρει, επιβάλλοντας απλώς στους μετέχοντες, οι οποίοι προφανώς για να μετέχουν στη διαδικασία εννοείται ευλόγως ότι πληρούν τις προδιαγραφές αυτές, να δηλώσουν ότι τηρούν και καλύπτουν τις παραπάνω απαιτήσεις, δηλαδή έχει περιεχόμενο αυτονόητο που ακόμη και αν έλειπε και δεν δηλωνόταν και πάλι δια της συμμετοχής των προσφερόντων στον διαγωνισμό θα προέκυπτε εκ μέρους τους ανάληψη των οικείων υποχρεώσεων (εξάλλου το αντικείμενο τελικής συμβασιοποίησης και ανάληψης ενδοσυμβατικών ευθυνών στο στάδιο της εκτέλεσης είναι ακριβώς η προμήθεια προϊόντος με τα ορισθέντα δια της διακήρυξης τεχνικά χαρακτηριστικά). Η δε πιθανότητα ποινικής δίωξης ψευδώς και εν γνώσει του αναληθώς δηλούντος τα

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

ως άνω, ουδόλως μπορεί να θεωρηθεί ως στοιχείο που συγκροτεί συμφέρον «έννομο», για την προσβολή των οικείων όρων της διακήρυξης. Εξάλλου, η όποια ποινική ευθύνη εξ υποβολής ψευδούς υπευθύνου δηλώσεως δεν συνιστά ζήτημα που καθορίζεται από την εκάστοτε διακήρυξη αλλά από την οικεία περί υπευθύνων δηλώσεων νομοθεσία και ποινικές διατάξεις. Η ίδια πάντως ποινική ευθύνη θα μπορούσε να προκύψει ανεξαρτήτως σταδίου στο οποίο θα προσκομίζονταν τα τεχνικά φυλλάδια και άρα θα προέκυπτε η αναλήθεια της υπεύθυνης δήλωσης. Επιπλέον, στο στάδιο των δικαιολογητικών κατακύρωσης και σε αντίθεση με όσα προβάλλει ο προσφεύγων δεν προβλέπεται η διενέργεια κάποιας διαδικασίας τεχνικής αξιολόγησης, αλλά μόνο επιβεβαιωτικού χαρακτήρα αντιπαραβολής των δηλωθεισών ως πληρουμένων προδιαγραφών με τα αναγραφόμενα στα τεχνικά φυλλάδια, ήτοι οι τιμές και στοιχεία που αναγράφουν τα τελευταία θα αντιπαραβληθούν απλώς με τις τιμές και τα στοιχεία των τεχνικών προδιαγραφών, οι οποίες ήδη θα πρέπει να έχει δηλωθεί με την τεχνική προσφορά ότι πληρούνται, και επομένως απλώς θα επαληθευθούν τα υπευθύνως δηλούμενα ως προς αυτές, όχι με κάποιον εν τοις πράγμασι τεχνικό έλεγχο, αλλά σύγκριση του λεκτικού περιεχομένου των φυλλαδίων και των εκεί περιγραφών των προσφερόμενων προϊόντων με το αντίστοιχο λεκτικό περιεχόμενο των ζητούμενων στη διακήρυξη. Κατ' αποτέλεσμα, δεν είναι δυνατόν ένας προσφέρων να δηλώσει συμμόρφωση με τις προδιαγραφές και εν τέλει να απορριφθεί η προσφορά του χωρίς να προκύπτει διάσταση μεταξύ των ως άνω δύο λεκτικών, πράγμα που δεν είναι και εξάλλου δυνατόν να μην τελεί σε γνώση του εξαρχής και επομένως η υποβολή της προσφοράς του να έχει λάβει χώρα ήδη και εξαρχής εν γνώσει του απαραδέκτου αυτής. Εξάλλου, αν τυχόν η αναθέτουσα κατά παράβαση των ανωτέρω και πάντως παρανόμως απορρίψει δικαιολογητικά κατακύρωσης προσωρινού αναδόχου επί τη βάσει ασαφών και αμφίσημων όρων, αορίστων εννοιών της διακήρυξης (βλ. και παγία σχετική νομολογία της Αρχής, ενδεικτικά Αποφάσεις ΑΕΠΠ 132, 233, 234, 237, 246/2017, 18, 80, 413 και 434/2018) και σε κάθε περίπτωση για οιονδήποτε λόγο πλην της παραπάνω διάστασης των σαφώς ζητούμενων της διακήρυξης και του περιεχομένου των τεχνικών φυλλαδίων και περιγραφών προϊόντος που ο προσωρινός ανάδοχος

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

προσκομίσει, ο τελευταίος απολαμβάνει κατά το οικείο στάδιο πλήρους προδικαστικής και περαιτέρω δικαστικής προστασίας και δύναται να προσβάλει τον ως άνω αποκλεισμό του επιδιώκοντας και, εφόσον αυτός λάβει χώρα κατά παράβαση των ανωτέρω, επιτυγχάνοντας να τον ακυρώσει. Όμως, η πιθανότητα υποθετικής και μελλοντικής παρανομίας της αναθέτουσας κατά το οικείο στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας, ενώ μάλιστα οι μετέχοντες έχουν κάθε δικαίωμα εφόσον αυτή προκύψει να την προσβάλουν με προδικαστική προσφυγή και κάθε περαιτέρω ένδικο βοήθημα, δεν δύναται να συγκροτήσει εν προκειμένω έννομο συμφέρον αυτού και δη ενεστώτος. Απαραδέκτως δε με το ως άνω υπόμνημά του ο προσφεύγων για πρώτη φορά εξειδικεύει τα παραπάνω. Σε κάθε περίπτωση, η αναφορά της διακήρυξης σε αυτόματη/αυτοματοποιημένη, πλήρως αυτοματοποιημένη κλπ λειτουργία δεν επάγεται ότι η αναθέτουσα δύναται να αποκλείσει προσφορά βάσει δικής της ερμηνείας διασταλτικής ή αναλογικής της έννοιας, με πρόσθετες τυχόν κατά την αξιολόγηση απαιτήσεις, αλλά ότι απλώς πρέπει να προκύπτει από το όποιο φυλλάδιο η αναγραφή του οικείου στοιχείου. Ομοίως, η αναφορά στην κατάθεση της βιβλιογραφίας απόδειξης της θερμοχωρητικότητας ανόδου στην ακτινολογική λυχνία, ονομαστικής ή ισοδύναμης, δεν σημαίνει ότι η αναθέτουσα δικαιούται να προβεί σε κάποια ανάλυση και εξέταση και ερμηνεία των εννοιών και της βιβλιογραφίας, αλλά ότι πρώτον η όποια περιγραφή και φυλλάδιο θα πρέπει να αναφέρουν την απαιτούμενη τιμή ή άλλη τιμή με αναφορά ότι είναι ισοδύναμη και ότι η βιβλιογραφία σε ρόλο συμπληρωματικού αποδεικτικού μέσου θα αναγράφει και άρα θα στοιχειοθετεί την τιμή ή θα αναφέρει ότι η έτερη τιμή είναι ισοδύναμη. Εξάλλου και πρωτίστως, ακόμη και αν τα παραπάνω ζητούνταν με την προσφορά και εξετάζονταν στο στάδιο της τεχνικής προσφοράς ουδεμία διαφορά θα υπήρχε, δεδομένου ότι το κριτήριο ανάθεσης είναι η χαμηλότερη τιμή και σε καμία περίπτωση δεν δύναται η αναθέτουσα ακόμη και σε σύστημα σχέσης ποιότητας/τιμής να ερμηνεύσει τους όρους της διακήρυξης που θεσπίζουν ελάχιστες προδιαγραφές, η μη πλήρωση των οποίων επιφέρει και πάλι και ανεξαρτήτως κριτηρίου ανάθεσης αποκλεισμό, με τρόπο τέτοιο ώστε ασαφείς, γενικοί, αόριστοι και επιδεχόμενοι περισσοτέρων ερμηνειών όροι να οδηγούν σε αποκλεισμό προσφοράς. Άρα ούτως ή άλλως, η

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

αναθέτουσα δεν θα δύνατο να αποκλείσει προσφορά κατόπιν ερμηνειών, αναλύσεων βιβλιογραφίας, επιστημονικής έρευνας, τεχνικών μελετών και επιστημονικών κρίσεων, για οτιδήποτε άλλο εκτός από ευθεία και σαφή μη πλήρωση του σαφούς περιεχομένου όρου της διακήρυξης με μονοσήμαντο περιεχόμενο, είτε τα αποδεικτικά στοιχεία αξιολογούνταν στο στάδιο των τεχνικών προσφορών είτε των δικαιολογητικών κατακύρωσης. Τα ίδια ακριβώς ισχύουν και τα περί ασαφών ποσοτήτων που αναφέρονται στο υπόμνημα. Και αυτό αφού, αφενός δεν είναι δυνατόν να θεωρηθούν νέοι λόγοι της ήδη ασκηθείσας προσφυγής και ως ισχυρισμοί που προσβάλουν και άλλα νέα κεφάλαια της διακήρυξης, αφετέρου σε κάθε περίπτωση εφόσον αορίστως ζητούνται ικανές, μεγάλες και εν γένει μη ειδικώς προσδιοριζόμενες ποσότητες, η αναθέτουσα απλώς δεν δύναται να αποκλείσει προσφέροντα για μη προσφορά επαρκούς ποσότητας και αντιστοίχως το ίδιο συμβαίνει και ως προς την απαίτηση σύγχρονης και ολοκληρωμένης τεχνολογίας. Σε κάθε περίπτωση, ο προσφεύγων δια των ως άνω εκφεύγει της απάντησης στον οικείο ισχυρισμό της αναθέτουσας και εν τοις πράγμασι προβαίνει σε προσθήκη νέων λόγων που δεν είχε εγκαίρως προβάλει διευρύνοντας απαραδέκτως το αντικείμενο εξέτασης. Για τους ίδιους λόγους βάσει των οποίων οι ως άνω όροι, καίτοι μη προσβληθέντες δια της προσφυγής και πάλι δεν δύναται να στοιχειοθετήσουν αποκλεισμό προσφοράς δια το πρώτον συγκεκριμενοποίησής τους κατά την αξιολόγηση, δεν είναι δυνατόν να στοιχειοθετήσουν ούτε κατάπτωση εγγυητικής επιστολής, πολλώ δε μάλλον κίνηση ποινικής δίωξης βάσει υπευθύνου δηλώσεως. Προς τούτο οι δια του υπομνήματος οικείοι ισχυρισμοί είναι πρωτίστως και αλυσιτελείς. Περαιτέρω, ομοίως άνευ εννόμου συμφέροντος προβάλλεται ο ισχυρισμός περί βλάβης των δικονομικών δικαιωμάτων του προσφεύγοντος, δεδομένου ότι το δικαίωμα άσκησης προδικαστικής προσφυγής και συνεπώς και ασκήσεως των περαιτέρω ενδίκων βοηθημάτων του Βιβλίου IV Ν. 4412/2016 υφίσταται και κατά το στάδιο των δικαιολογητικών κατακύρωσης, όπου δύναται να προσβληθεί η τυχόν έγκριση της προσφοράς του προσωρινού αναδόχου. Επιπλέον, το ζήτημα του κύκλου των δικαιουμένων προς άσκηση προσφυγής αορίστως και ομοίως άνευ εννόμου συμφέροντος προβάλλεται, αφού το εξεταστέο αντικείμενο είναι η όποια τυχόν βλάβη στο

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

πρόσωπο αυτού καθαυτού του προσφεύγοντος. Το δε επιμέρους προβαλλόμενο ζήτημα της τυχόν εξάρτησης του μεθεπομένου του προσωρινού αναδόχου καταταγέντος οικονομικού φορέα, εννόμου συμφέροντος προς άσκηση προσφυγής από την αδράνεια του ενδιαμέσως καταταγέντα οικονομικού φορέα, στηρίζεται σε όλως υποθετικά, μελλοντικά και αβέβαια ενδεχόμενα τα οποία μάλιστα ουδόλως σχετίζονται με αυτή καθαυτή την ταξινόμηση των τεχνικών στοιχείων στο στάδιο των δικαιολογητικών κατακύρωσης αντί του σταδίου τεχνικής προσφοράς, αλλά με την υποκειμενική συμπεριφορά των οικονομικών φορέων που θα κριθούν αποδεκτοί, το πρόσωπο, η κατάταξη σε μειοδοσία και προθέσεις των οποίων είναι όλως άγνωστα στον παρόντα χρόνο. Περαιτέρω, ο αποκλεισθείς στο στάδιο τεχνικών προσφορών υποψήφιος δεν έχει ούτως ή άλλως έννομο συμφέρον να ζητήσει την ακύρωση της έγκρισης του σταδίου τεχνικών προσφορών κατά το μέρος που εγκρίνει προσφορές άλλων οικονομικών φορέων. Εξάλλου, ουδόλως υφίσταται κάποια εκ του νόμου ή του ενωσιακού δικαίου υποχρέωση των αναθετουσών να διαρθρώνουν τους όρους της διακήρυξης με τρόπο και επί τον ειδικό σκοπό επαύξησης του κύκλου των δικαιουμένων να ασκούν προδικαστικές προσφυγές και σε κάθε εν γένει ενδιαφερόμενο προς σύναψη σύμβασης, αφού η όποια προστασία επιφυλάσσεται υπέρ του υφισταμένου ή διακινδυνευομένου να υποστεί πραγματική ζημία, εκ του οποίου συνάγεται ότι δεν είναι δυνατόν οι όροι της διαδικασίας να απαιτείται να καθορίζονται με τρόπο που κατανέμει τη ζημία και τη δημιουργεί σε περισσότερα επιμέρους στάδια (πρβλ. και Απόφαση ΑΕΠΠ Α254/2018 σκ. 106 και εκεί νομολογία, βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ C-249/01, 19.6.03, *W.Hackermuller*, Συλλ. 2003, I-6319, σκ. 18-19 και C-230/02, 12.2.04 *Grossmann Air Service*, σκ. 26). Επιπλέον, υπό τη λογική που προβάλλει ο προσφεύγων, οι αναθέτουσες δεν επιτρέπεται να θέτουν τεχνικά στοιχεία ως κριτήρια ποιοτικής επιλογής, παρά τις σαφώς αντίθετες προβλέψεις του άρ. 75 παρ. 4 και του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α Ν. 4412/2016, διότι πρώτον, η μη πλήρης απόδειξή τους κατά το στάδιο κατακύρωσης επιφέρει κατάπτωση της εγγυητικής συμμετοχής και δεύτερον, διότι οι μεθεπόμενοι του προσωρινού αναδόχου αποδεκτοί προσφέροντες εξαρτώνται ως προς την προσβολή της έγκρισης των

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

δικαιολογητικών κατακύρωσης του προσωρινού αναδόχου από τον αμέσως επόμενο αυτού σε κατάταξη προσφέροντος. Υπό την ίδια λογική εξάλλου, παραβλάπονται τα ως άνω έννομα συμφέροντα, κατά τον προσφεύγοντα, των προσφερόντων και όσον αφορά τα νομιμοποιητικά στοιχεία της προσφοράς, τα αποδεικτικά μέσα οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, καταλληλότητας προς άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας, προηγούμενης εμπειρίας, απόδειξης διάθεσης πόρων από τον τυχόν τρίτο οικονομικό φορέα, αλλά και ως προς τα αποδεικτικά μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού, στοιχεία που πάντως έχουν μείζονα σημασία για την ανάδειξη του αναδόχου, αλλά περί των οποίων κατά ρητή πρόβλεψη του Ν. 4412/2016 και του άρ. 103 αυτού, ισχύουν όσα προβάλλονται εν προκειμένω από τον νυν προσφεύγοντα ως βλαπτικά για τη θέση του. Κατά το δε Παράρτημα XII του Προσαρτήματος Α, Μέρος II Τεχνική Ικανότητα, περ. ια' υποπερ. Ι, τα δείγματα, η περιγραφή, έννοια στην οποία προφανώς υπάγονται και τα τεχνικά φυλλάδια προϊόντων ως μέσα τεχνικής περιγραφής, όπως και τα τυχόν διαγράμματα, σχεδιαγράμματα και φυλλάδια δοκιμών και επιδόσεων των προϊόντων αυτών, αλλά και οι φωτογραφίες των υπό προμήθεια προϊόντων (σε διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων προμήθειας αγαθών) συνιστούν παραδεκτός ζητούμενο αποδεικτικό μέσο, στο πλαίσιο των δικαιολογητικών κατακύρωσης. Επομένως, τα παραπάνω αποδεικτικά μέσα τεχνικών στοιχείων, επιδόσεων, τεχνικής περιγραφής και χαρακτηριστικών των υπό προμήθεια αγαθών, δύνανται κατά ρητή διάταξη νόμου, που εξάλλου αποτελεί και αυτούσια μεταφορά στην εθνική έννομη τάξη του αντίστοιχου Παραρτήματος της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, να ζητούνται προ της κατακύρωσης και όχι απαραίτητως με την τεχνική προσφορά, σε αντίθεση με τους οικείους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος και προφανώς αφορούν τεχνικά στοιχεία, ο έλεγχός των οποίων ως προς το αν πληρούν τα απαιτούμενα από τη διακήρυξη, εμπλέκει αυτονόητα έναν βαθμό τεχνικής κατανόησης και υπαγωγής. Εξάλλου, ουδόλως αποκλείεται εκ του νόμου η κατάπτωση εγγυητικής επιστολής συμμετοχής λόγω μη συμμόρφωσης με ζητούμενα τεχνικά στοιχεία, εφόσον όμως αυτά τα στοιχεία αφορούν παραδεκτό περιεχόμενο των δικαιολογητικών κατακύρωσης, κατ' άρ. 103 Ν. 4412/2016. Και ναι μεν, η απαίτηση για προσκόμιση τέτοιων αποδεικτικών μέσων ως προς

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

τεχνικά στοιχεία πρέπει κατ' άρ. 80 και 103 Ν. 4412/2016 να ερείδεται σε κριτήριο επιλογής ως προς την τεχνική και επαγγελματική επάρκεια του άρ. 75 παρ. 4 Ν. 4412/2016, πλην όμως τούτο αφενός δεν προβάλλεται από τον προσφεύγοντα και εν όψει μάλιστα της υπέρ της ΑΕΠΠ επιφυλασσομένης εκ του νόμου, αποκλειστικά στενής ακυρωτικής αρμοδιότητας επί των προβαλλομένων δια της προσφυγής (βλ. υπό αυτό το πνεύμα ΣτΕ ΕΑ 54/2018), η ΑΕΠΠ ως διοικητική αρχή με συγκεκριμένη εκ του νόμου αρμοδιότητα, δεν δύναται να επεκτείνει το ελεγκτικό της πεδίο και να εξετάσει οιοδήποτε τυχόν έτερο των προβαλλομένων νομικό ζήτημα της διακήρυξης ή να εκτείνει το πραγματικό της προδικαστικής προσφυγής και να προσθέσει η ίδια νέους ισχυρισμούς και νέες νομικές και πραγματικές αιτιάσεις χωρίς σαφές, συγκεκριμένο και ορισμένο έρεισμα στην προσφυγή. Αφετέρου, δεν προκύπτει και πάλι έννομο συμφέρον του προσφεύγοντος και συγκεκριμένα βλάβη του εκ του ως ακριβώς ανωτέρω ζητήματος, καθώς εν τέλει η έννομη θέση του και τα δικαιώματά του ως μετέχοντα στη διαδικασία, εφόσον πληροί τις προδιαγραφές και δηλώνει ούτως με την προσφορά του, δήλωση που εξάλλου θα πρέπει να συνιστά και μέρος της τεχνικής προσφοράς του, ουδόλως διαφοροποιούνται, απομειώνονται και ζημιώνονται εκ των ως άνω, όπως εξάλλου προκύπτει και από το αβάσιμο των οικείων περί βλάβης του παραπάνω αιτιάσεών του. Συνεπώς, όλοι οι ως άνω ισχυρισμοί του προσφεύγοντος, οι οποίοι και συγκροτούν τις εξ αυτού επικαλούμενες βάσεις του πρώτου λόγου της προσφυγής και τα ερείσματα της αιτιώμενης βλάβης του είναι απορριπτέοι και κατ' αποτέλεσμα και οι οικείες κατά της διακήρυξης αιτιάσεις του είναι απορριπτέες ομοίως ως προβαλλόμενες πρωτίστως λόγω ελλείψεως εννόμου συμφέροντος.

9. Επειδή, περαιτέρω, όντως και όπως ορθά επικαλείται η αναθέτουσα, κατ' άρ. 94 παρ. 4 Ν. 4412/2016, στο οποίο και παραπέμπει και το άρ. 92 παρ. 2 Ν. 4412/2016 δεν καθορίζεται ένα ελάχιστο υποχρεωτικό περιεχόμενο της τεχνικής προσφοράς ως προς τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, η οποία τεχνική προσφορά σε αυτές τις περιπτώσεις, δύναται κατά ανέλεγκτη ευχέρεια και ελευθερία της αναθέτουσας να ορίζεται ως περιλαμβάνουσα κατ' απαιτούμενο περιεχόμενό της, κάθε

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

στοιχείο, έγγραφο και δικαιολογητικό που περιγράφεται στα έγγραφα της σύμβασης. Εξάλλου, η παραπάνω διάταξη ορίζει ενδεικτικά το περιεχόμενο αυτής («ιδίως») ως τα έγγραφα και δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την τεχνική επάρκεια, έννοια γενική που πάντως είναι διάφορη της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, η οποία ρητά και στενά ορίζεται ως κριτήριο ποιοτικής επιλογής στο άρ. 75 παρ. 4 Ν. 4412/2016. Η δε αμφισβήτηση του ζητούμενου περιεχομένου αυτής καθαυτής της τεχνικής προσφοράς, για την οποία ουδέν ελάχιστο περιεχόμενο επιβάλλεται εκ του νόμου, ενώ εξάλλου ούτε καν επιβάλλεται η απαίτηση έστω και αυτής καθαυτής της υποβολής της (δηλαδή να απαιτείται η υποβολή εγγράφων που στοιχειοθετούν την τεχνική προσφορά, πλην της τυχόν τυπικής φόρμας του ΕΣΗΔΗΣ, πρβλ. και Απόφαση ΑΕΠΠ 89/2018) ως εξαρχής υποχρεωτική εκ του νόμου για την αναθέτουσα, ανάγεται εν τέλει σε ζητήματα σκοπιμότητας και ανέλεγκτης κρίσης της αναθέτουσας και όχι νομιμότητας, τα οποία δεν δύνανται να τύχουν παραδεκτής αμφισβήτησης από τους μετέχοντες ή ενδιαφερομένους προς συμμετοχή, ενώπιον της ΑΕΠΠ δια προδικαστικής προσφυγής. Κατ' αποτέλεσμα, δια της τεχνικής προσφοράς η αναθέτουσα δύναται να αξιώνει όποιο τεχνικό στοιχείο, έγγραφο, πίνακα συμμόρφωσης και δικαιολογητικό κρίνει η ίδια, κατ' ανέλεγκτη κρίση της, ως απαραίτητο για τον έλεγχο της τεχνικής επάρκειας του προσφερόμενου προϊόντος, χωρίς να υφίσταται ένα απαιτούμενο και απαραίτητο ελάχιστο για το ζητούμενο περιεχόμενό της, ιδίως στις διαδικασίες με κριτήριο ανάθεσης τη χαμηλότερη τιμή, όπου εξάλλου δεν υφίστανται βαθμολογούμενα κριτήρια αξιολόγησης που αξιολογούνται βάσει της τεχνικής προσφοράς, αλλά απλώς ένα σύνολο ελάχιστων απαιτήσεων που πρέπει να συντρέχουν για το αποδεκτό της προσφοράς (το οποίο είναι και το μόνο κρινόμενο, χωρίς τα τυχόν επιπλέον του ελαχίστου απαιτούμενου αυτής στοιχεία να δύνανται να αξιολογηθούν περαιτέρω και να έχουν οιαδήποτε έννομη συνέπεια ως προς το κριτήριο ανάθεσης). Εξάλλου, ουδόλως προκύπτει και ποιο είναι το εν τέλει έννομο συμφέρον του προσφεύγοντος να ζητά, όπως εν προκειμένω, επαύξηση των ζητούμενων τεχνικών στοιχείων της τεχνικής προσφοράς, ενώ ο διενεργούμενος ούτως ή άλλως με κριτήριο ανάθεσης τη χαμηλότερη τιμή διαγωνισμός προβλέπει την υποβολή με την τεχνική

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

προσφορά πίνακα όπου θα δηλώνεται η συμμόρφωση του προσφερόμενου εξοπλισμού με τις ανά περίπτωση και για κάθε ομάδα προδιαγραφές, τις οποίες ούτως ή άλλως ο κάθε προσφέρων θα πρέπει να καλύπτει. Σημειωτέον, ότι παρότι η αναθέτουσα έχει κατά τα ακριβώς ανωτέρω, ούτως ή άλλως την ευχέρεια να μην ζητήσει ένα ελάχιστο περιεχόμενο στοιχείων στην τεχνική προσφορά ούτε εν γένει κάτι συγκεκριμένο δι' αυτής, υπό τη λογική των ισχυρισμών του προσφεύγοντος θα συγκροτείτο έννομο συμφέρον οικονομικού φορέα να προσβάλει το ότι τυχόν δεν ζητείται η απόδειξη πλήρωσης τεχνικών προδιαγραφών κατά το στάδιο του διαγωνισμού αλλά απλώς δηλώνεται η πλήρωσή τους, με τον ισχυρισμό ότι αν τυχόν το προϊόν που εν τέλει παρέδιδε τις παραβίαζε, τούτο θα ανέκυπτε κατά την εκτέλεση και συνεπώς ο ανάδοχος θα κατέληγε έκπτωτος και θα κατέπιπτε η πολύ μεγαλύτερη της εγγυητικής συμμετοχής, εγγυητική καλής εκτέλεσης. Εξάλλου, και προς τούτο ο προκείμενος ισχυρισμός του προσφεύγοντος περί εγγυητικής επιστολής προβάλλεται άνευ εννόμου συμφέροντος, αφού αν τυχόν κατά το στάδιο της εκτέλεσης προκύψει ότι ανακριβώς δήλωσε στην υπεύθυνη δήλωσή του ότι πληροί τις προδιαγραφές, οι συνέπειες εις βάρος του και δη εκ του νόμου θα είναι πολύ βαρύτερες από οικονομικής και επιχειρηματικής πλευράς.

10. Επειδή, συνεπεία των ανωτέρω σκ. 8-9 είναι απορριπτέος ο πρώτος λόγος της Προσφυγής κατά το σύνολο των ισχυρισμών που προβάλλονται εκ του προσφεύγοντος και τον συγκροτούν, προεχόντως δε ως απαράδεκτος λόγω έλλειψης εννόμου συμφέροντος.

11. Επειδή, όσον αφορά τον δεύτερο λόγο της προσφυγής, καταρχάς πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι κατά πάγια δικονομική αρχή, η έρευνα του παραδεκτού προηγείται αυτής του βασίμου (βλ. και Αποφάσεις ΑΕΠΠ 233/2017 και 115/2018), ενώ οι προϋποθέσεις του παραδεκτού που πρέπει να συντρέχουν κατά την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής κρίνονται σε κάθε περίπτωση και αυτεπαγγέλτως από την ΑΕΠΠ (πρβλ. ΣτΕ 2080/2016), μεταξύ δε αυτών ανήκει και το έννομο συμφέρον, σύμφωνα και με όσα αναλυτικά εκτέθηκαν στη σκ. 6 ανωτέρω. Ελλείπει δε τούτου και δεδομένου ότι το έννομο συμφέρον πρέπει να καλύπτει και κάθε επιμέρους ισχυρισμό, ώστε αυτός να

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

είναι εξεταστέος, η ΑΕΠΠ δεν δύναται να εισέλθει στην κατ' ουσία εξέταση του, (αφού αυτή κατ' άρ. 367 παρ. 1 Ν. 4412/2016 συνιστά διαγνωστική διαδικασία επί εκάστου πραγματικού και νομικού ισχυρισμού του προσφεύγοντος και επί κάθε επιμέρους προσβαλλομένου κεφαλαίου, η οποία κατατείνει σε διατακτικό είτε απόρριψης είτε εν όλω ή εν μέρει αποδοχής και συνακόλουθης ακύρωσης της προσβαλλομένης πράξεως ή παραλείψεως ή των επιμέρους κεφαλαίων αυτών, όπως αυτά προσβάλλονται με έκαστο επιμέρους ισχυρισμό), εφόσον η προβολή κάθε επιμέρους προσβαλλόμενου ισχυρισμού λαμβάνει χώρα κατά παράβαση των νομίμων προβλέψεων που διέπουν το παραδεκτό του, και συνεπώς, απαραδέκτως. Τούτο, εκτός των άλλων, θα συνιστούσε και υπέρβαση της εκ μέρους της αρμοδιότητας (βλ. ενδεικτικά Απόφαση ΑΕΠΠ 9/2018). Σημειωτέον δε, ότι δεδομένου ότι η διαδικασία ανεστάλη δια της Απόφασης ΑΕΠΠ Α254/2018 ναι μεν μετά τη λήξη του χρόνου υποβολής προσφορών, χωρίς η αναθέτουσα να τον έχει παρατείνει μόνη της, αλλά προ της αποσφράγισης των προσφορών αυτών, είναι άγνωστο αν όντως ο προσφεύγων μετείχε στις συγκεκριμένες ομάδες της διαδικασίας κατά των όρων των οποίων στρέφεται και αν εν τέλει μετείχε, με ποια συγκεκριμένα μηχανήματα και συνεπώς οι κατά των τεχνικών προδιαγραφών ισχυρισμοί του δεύτερου λόγου της προσφυγής, είναι εξεταστέοι με βάση τη δηλωθείσα πρόθεση υποβολής προσφοράς τη δυνατότητα συμμετοχής με συγκεκριμένο ή περισσότερα μηχανήματα που υφίστατο κατά το στάδιο της υποβολής προσφορών, δεδομένου ότι η προσφυγή στρέφεται κατά της διακήρυξης.

12. Επειδή, όσον αφορά τους ισχυρισμούς του δεύτερου λόγου της προσφυγής που βάλλουν κατά των ομάδων 1 και 3 της διαδικασίας, προκύπτει πως προβάλλονται άνευ εννόμου συμφέροντος. Τούτο διότι ο προσφεύγων διαθέτει το μηχάνημα ..., που πληροί το σύνολο των προσβαλλομένων προδιαγραφών της διακήρυξης σε αμφότερες τις ως άνω ομάδες. Σημειωτέον δε, ότι το ως άνω μηχάνημα έχον διάμετρο gantry 70 εκατοστά δύναται να προσφερθεί και για τις δύο αυτές ομάδες, αφού η μεν ομάδα 1 ζητά μηχάνημα με τέτοια διάμετρο 70 εκατοστά, η δε ομάδα 3 μηχάνημα με τέτοια διάμετρο, ίση ή μεγαλύτερη από 60 εκατοστά, άρα παραδεκτώως υποβάλλεται για αυτήν και

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

προϊόν με αντίστοιχη διάμετρο 70 εκατοστών. Περαιτέρω, αβάσιμα επικαλείται στο υπόμνημά του ο προσφεύγων ότι δήθεν το παραπάνω μηχάνημα δεν πληροί τις τεχνικές προδιαγραφές 1 και 7 των οικείων ομάδων 1 και 3. Όσον αφορά τις τεχνικές προδιαγραφές της ενότητας 7 δηλαδή περί πηνίων και καναλιών, το παραπάνω μηχάνημα διαθέτει 96 ή 128 ανεξάρτητα κανάλια αντί 64 και 32 που ζητούνται αντίστοιχα για τις ομάδες 1 και 3, 28 κανάλια για εξετάσεις κεφαλής και 28 για αυχένα έναντι 20 που ζητούνται και για τις δύο μαζί στην ομάδα 1 και 16 στην ομάδα 3 που αφορούν όμως και σπονδυλική στήλη (με αποδεκτά και τα εναλλακτικά ξεχωριστά πηνία) ενώ το μηχάνημα διαθέτει 40 μόνο για σπονδυλική στήλη, 28 για εξετάσεις εγκεφάλου αντί 15 που ζητούνται στην ομάδα 1 ενώ στην ομάδα 3 τα παραπάνω κανάλια συνυπολογίζονται στα 16 που ζητούνται κατά τα ανωτέρω για κεφαλή/αυχένα/σπονδυλική στήλη, 16 για μαστό, αντί 7 που ζητούνται και στις 2 ομάδες, 40 για σπονδυλική στήλη αντί για 32 που ζητούνται ειδικώς στην ομάδα 1, 16 για ώμο αντί 8 που ζητούνται και στις 2 ομάδες, 16 για γόνατο αντί για 8 που ζητούνται και στις 2 ομάδες, 16 για καρδιά και 16 για κορμό έναντι 30 που ζητούνται για άνω κάτω κοιλία στην ομάδα 1 και 16 που ζητούνται για κοιλία/καρδιά/πύελο στην ομάδα 3, 8 για ποδοκνημική και εξετάσεις άκρου ποδός, δηλαδή όσες ζητούνται στην ομάδα 1, 35 για περιφερειακή αγγειογραφία αντί 32 που ζητούνται στην ομάδα 1 και περαιτέρω 28 για νευροαγγειακές εξετάσεις, 16 για καρπούς και άνω άκρα, καθώς και επιπλέον λοιπά κανάλια, ενώ ζητούνται στην ομάδα 1 μόνο 8 για άκρα και δύσκολες επιφάνειες και άλλα 8 για εξετάσεις λοιπές και γενικής χρήσης, στη δε ομάδα 3 ζητούνται για εξετάσεις εν γένει άκρων πηνίο με 8 κανάλια και το παραπάνω μηχάνημα διαθέτει 8 μόνο για ποδοκνημική και κάτω άκρα και 16 για τα άνω άκρα. Επιπλέον, όσον αφορά το παιδιατρικό πηνίο για εξετάσεις εγκεφάλου, είναι προφανές από το ίδιο το λεκτικό της προδιαγραφής (ήτοι περί εξετάσεων εγκεφάλου), ότι, ακριβώς αντίστροφα από όσα ισχυρίζεται ο προσφεύγων, η κλινική εφαρμογή προσδιορίζεται με σαφήνεια και αυτός, ακριβώς αντίστροφα από όσα αιτιάται, δύναται εν τέλει να προσφέρει ευέλικτο πηνίο, δηλαδή πηνίο που μπορεί να προσαρμοστεί στις ανάγκες της παιδικής κεφαλής, ακριβώς για κρανιοεγκεφαλικές εξετάσεις. Ο ίδιος εξάλλου προβάλλει στην προσφυγή του

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

ότι δύναται να προσφέρει ένα τέτοιο ευέλικτο πηνίο, αρκεί να προσδιοριζόταν η κλινική εφαρμογή, η οποία όμως προσδιορίζεται με πλήρη σαφήνεια. Πάντως, η παραπάνω λειτουργία μπορεί να εκπληρωθεί από οιοδήποτε από τα πηνία εγκεφάλου, κεφαλής και αυχένα που διαθέτει το ως άνω μηχάνημα του προσφεύγοντος. Σε κάθε περίπτωση τα πηνία αυτά δεν είναι οργανικά εξαρτήματα του τομογράφου αρρήκτως συνδεδεμένα μετ' αυτού, αλλά ξεχωριστά, κινητά, αποσπαστά και αυτοτελή εξαρτήματα που δύναται να συνοδεύσουν την προσφορά του τομογράφου, δηλαδή να προσφερθούν μαζί με αυτόν, οπότε δεν είναι ούτως ή άλλως κατανόητο ούτε προκύπτει με ποιον τρόπο αποκλείεται ο προσφεύγων από την οικεία απαίτηση. Όσον δε αφορά την προδιαγραφή 1 αμφοτέρων των ως άνω ομάδων, το παραπάνω μηχάνημα που διαθέτει ο προσφεύγων προσφέρει ωφέλιμο εξεταστικό πεδίο 50X50X50 εκατοστών, αντί 50X50X45 που ζητείται σε αμφότερες τις ομάδες και εγγυημένη ομοιογένεια 0,7 ppm σε σφαιρικό όγκοδιαμέτρου 40 εκατοστών, δηλαδή ακριβώς τη μισή από την κατά μέγιστο απαιτούμενη στην ομάδα 1 και επομένως πληροί και την απαιτούμενη ομοιογένεια της ομάδας 3, η οποία είναι η μισή από την απαιτούμενη στην ομάδα 1. Σημειωτέον πως ο προσφεύγων στο υπόμνημά του ισχυρίζεται πως το παραπάνω μηχάνημα που διαθέτει και πληροί τις προδιαγραφές αμφοτέρων των ομάδων, είναι πολύ ανώτερου τύπου και κόστους και έχει αναντίστοιχα χαρακτηριστικά από τα ζητούμενα στη διακήρυξη και δη την ομάδα 1, ενώ όμως προκύπτει ότι είναι συγκρίσιμος και αντίστοιχος με το μηχάνημα ... έτερου κατασκευαστή (το οποίο μάλιστα σε αρκετές προδιαγραφές υπερτερεί του παραπάνω μηχανήματος του προσφεύγοντος, το οποίο πάντως σε κάθε περίπτωση τις καλύπτει), το οποίο ο ίδιος ο προσφεύγων στην προσφυγή αναφέρει ότι «φωτογραφίζεται» από τους προσβαλλόμενους όρους. Ουδόλως όμως η εμπορική πολιτική του προσφεύγοντος και η εκ μέρους του πώληση προϊόντος που πληροί τις προδιαγραφές σε σχετικά μεγάλο, κατ' αυτόν και κατά τα επικαλούμενα εκ μέρους του, κόστος, συγκροτεί έννομο συμφέρον του για προσβολή όρων που πληροί (βλ. και Απόφαση ΑΕΠΠ 485/2018 και Α254/2018, σκ. 107 «...το αδύνατο της συμμετοχής ενδιαφερομένου σε διαγωνιστική διαδικασία πρέπει να οφείλεται στην προβαλλόμενη παρανομία της διοίκησης και όχι στην εκ μέρους

του ακολουθούμενη εμπορική πολιτική. Επομένως, εφόσον με τις προβαλλόμενες αιτιάσεις ο προσφεύγων επιδιώκει την τροποποίηση όρων της διακήρυξης παρότι διαθέτει τον τύπο μηχανήματος που απαιτεί η διακήρυξη προκειμένου να του δοθεί η δυνατότητα να προσφέρει έτερο μηχάνημα που διαθέτει, τότε η συμμετοχή του δεν παρεμποδίζεται από όρο της διακήρυξης αλλά είναι συνέπεια της εμπορικής του πολιτικής, η δε αίτηση της ανεξαρτήτως της βασιμότητας των προβαλλόμενων λόγων (πρβλ ΣτΕ ΕΑ 434/2008) είναι απορριπτέα ως ΣτΕ ΕΑ 581/2008), βλ. και Φ. Αρναούτογλου, Η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, Νομική Βιβλιοθήκη, 2η έκδοση, παρ. 133 σελ.96-97)». Εξάλλου, τα εξ αυτού επικαλούμενα περί κατηγορίας προϊόντος, ορίζονται στην ουσία αποκλειστικά και μόνο από το προϊόν που ο ίδιος δηλώνει ότι προτίθεται να προσφέρει. Είναι δε όλως αντιφατικό, από τη μία πλευρά ο προσφεύγων να επικαλείται ότι οι προδιαγραφές ορίζουν ως μόνο αποδεκτό ένα συγκεκριμένο προϊόν άλλου οικονομικού φορέα (ως «φωτογραφιζόμενο»), ενώ από την άλλη συνομολογεί ότι πληροί τις προδιαγραφές δια δικού του προϊόντος, το οποίο όμως ο ίδιος δεν προτίθεται να προσφέρει, γιατί το προσδιορίζει σε άλλη κατηγορία και με ανώτερο κόστος (ισχυρισμός εκ του οποίου εξάγεται ότι και το προϊόν του άλλου προμηθευτή, και αυτό υποτίθεται ότι ανήκει σε άλλη, κατά τον προσφεύγοντα, κατηγορία, δεν προκύπτει όμως γιατί αυτό να προσφέρεται σε αποδεκτό κατά τη διακήρυξη κόστος ή γιατί «φωτογραφίζεται» αυτό και όχι το μηχάνημα του ίδιου του προσφεύγοντος). Σημειωτέον, ότι (καίτοι ο προσφεύγων εν τέλει δεν επικαλείται αποκλεισμό του μηχανήματος ... στην ομάδα 3 βάσει της απαίτησης περί ειδικού φορείου ή τροχήλατης εξεταστικής τράπεζας), το απαιτούμενο οικείο χαρακτηριστικό της συγκεκριμένης προδιαγραφής 12 της ομάδας 3 διατίθεται από το ως άνω μηχάνημα του προσφεύγοντος (express dockable table) και μάλιστα σε συνδυασμό και με τις λοιπές απαιτούμενες προδιαγραφές της ίδιας ομάδας, ενώ μάλιστα ουδόλως προκύπτει ότι δεν είναι δυνατόν να προσαρμοστεί και να συναρμοστεί ακόμη και με έτερα μηχανήματα του προσφεύγοντος και ούτως να προσφερθεί ομού μετ' αυτών. Άρα, εν τέλει ο προσφεύγων διαθέτει μηχάνημα που παραδεκτώς και συμφώνως με τις προδιαγραφές που προβάλλει, δύναται να προσφέρει για αμφότερα τα ως άνω τμήματα και συνεπώς άνευ οιασδήποτε βλάβης του και

τυχόν αποτελέσματος αποκλεισμού του, προσβάλλει αυτές, οπότε και οι οικείοι ισχυρισμοί του είναι απορριπτέοι ως απαράδεκτοι.

13. Επειδή, όσον αφορά τους ισχυρισμούς που προβάλλονται κατά των ομάδων 5 και 6 που αμφότερες αφορούν συστήματα αγγειογραφίας, στα οποία ανήκει και η στεφανιογραφία, προκύπτουν τα εξής. Πρώτον, ο προσφεύγων διαθέτει το σύστημα ..., σειρές ... και ..., αλλά και ..., ... και ... δηλαδή την κατηγορία ..., που αποτελεί την παλαιότερη από όσες διαθέτει (που πιστοποιήθηκε προ 15 ετών, δηλαδή το 2003 αντί των υπολοίπων που πιστοποιήθηκαν από το 2013 και έπειτα), προϊόντα που όλα και σε αντίθεση με όσα ισχυρίζεται ο ίδιος, διαθέτουν μήκος εγκάρσιας διαδρομής 30 εκατοστών (όπως προκύπτει από τα στοιχεία του συγκριτικού διαγράμματος που είναι δημοσιευμένο στη διεθνή βάση δεδομένων IMAGING TECHNOLOGY NEWS), ενώ και συγκεκριμένα τέτοιο μήκος έχουν και τα μηχανήματα αυτής καθαυτής της σειράς 5 (520, 530 και 540) που στην προσφυγή του, αλλά περαιτέρω και στο υπόμνημά του, επικαλείται ότι αποκλείονται ενώ μπορούν να προσφερθούν και προτίθεται να προσφέρει σε αμφότερες τις ως άνω ομάδες. Επομένως πληροί την οικεία ταυτόσημη και στις δύο ομάδες προσβληθείσα προδιαγραφή. Εξάλλου, πέραν του ότι ο ίδιος δηλώνει ότι προτίθεται να προσφέρει κάποιο από τα μηχανήματα αυτά στις 2 ως άνω ομάδες, θέτοντας το και ως παράδειγμα αποκλειόμενου προϊόντος, προκύπτει και ότι το σύνολο των ως άνω αναφερόμενων συστημάτων του μπορεί να προσφερθεί και στις δύο ως άνω ομάδες, οι οποίες όλες αφορούν καρδιοαγγειακή χρήση, αφού είναι ακριβώς ειδικευμένα σε αυτή την εξειδικευμένη, δηλαδή την καρδιοαγγειακή, χρήση. Όσον αφορά τον έτερο προσβαλλόμενο και στις δύο ομάδες όρο περί των φίλτρων χαλκού της ακτινολογικής λυχνίας, για τη μεν ομάδα 5 συνομολογεί δια του υπομνήματός του ότι εκ σφάλματος την προσέβαλε και όπως ορθώς επικαλείται η αναθέτουσα την πληροί. Ως προς τη δε ομάδα 6, δεδομένου ότι δύναται, αλλά και επιπλέον αναφέρει ότι προτίθεται να προσφέρει κατά τα ως άνω, το ίδιο ακριβώς σύστημα, προκύπτει ότι και πάλι πληροί τον οικείο προσβαλλόμενο όρο, ταυτοσήμου περιεχομένου και στις δύο ως άνω ομάδες. Ο δε προσφεύγων ενώ εν τέλει πληροί δια του ιδίου μηχανήματος και τις δύο ως άνω προδιαγραφές μαζί και στις 2 παραπάνω

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

ομάδες, με την προσφυγή του επικαλείται ότι αποκλείεται από την παραπάνω προδιαγραφή στην ομάδα 5 και στην ομάδα 6, ενώ ακριβώς την ίδια προδιαγραφή δηλώνει στο ίδιο του το υπόμνημα ότι την πληροί στην ομάδα 5 και εκ σφάλματος την προσέβαλε, και ενώ συγχρόνως προβάλλει ότι αποκλείεται από αμφότερες τις ομάδες βάσει της έτερης προδιαγραφής περί εγκάρσιας διαδρομής, ενώ τα δημοσιευμένα τεχνικά στοιχεία του συνόλου μάλιστα των προϊόντων του δείχνουν ότι την πληροί. Συνεπώς, ουδόλως εν τέλει οι προσβαλλόμενοι όροι εμποδίζουν τη συμμετοχή του προσφεύγοντος στις ομάδες 5 και 6 και μάλιστα και δι' αυτού του ιδίου προϊόντος που αναφέρει στην προσφυγή του και επομένως, οι ισχυρισμοί του κατά των ως άνω προδιαγραφών των ανωτέρω ομάδων προβάλλονται άνευ εννόμου συμφέροντος και είναι απορριπτέοι. Σε κάθε περίπτωση, δεδομένων των ως άνω αντιφάσεων και αοριστιών περί του με ποιον τρόπο και ποια προδιαγραφή αποκλείεται και ως προς ποιο μηχάνημα, βάσει εξάλλου και της ταυτότητας των μηχανημάτων που επικαλείται ότι θα προσφέρει αλλά και ότι αποκλείονται, οι οικείοι ισχυρισμοί του κατά των ως άνω ομάδων 5 και 6 είναι επιπλέον και αόριστοι και συνεπώς και προς τούτο, σωρευτικώς, απαράδεκτοι.

14. Επειδή, κατ' άρ. 54 Ν. 4412/2016 ορίζεται ότι «1. Οι τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στην περίπτωση 1 του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α' παρατίθενται στα έγγραφα της σύμβασης και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών. Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορεί επίσης να αναφέρονται στη συγκεκριμένη διαδικασία ή μέθοδο παραγωγής ή παροχής των ζητούμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών ή σε ειδική διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης, υπό την προϋπόθεση ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι ανάλογα με την αξία και τους σκοπούς της... 2. Οι τεχνικές προδιαγραφές εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύναψης σύμβασης και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των δημόσιων συμβάσεων στον ανταγωνισμό. 3. Οι τεχνικές προδιαγραφές διατυπώνονται με έναν από τους κατωτέρω τρόπους: α) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις,

συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, υπό την προϋπόθεση ότι οι παράμετροι είναι επαρκώς προσδιορισμένες ώστε να επιτρέπουν στους προσφέροντες να προσδιορίζουν το αντικείμενο της σύμβασης και στις αναθέτουσες αρχές να αναθέτουν τη σύμβαση, β) με παραπομπή σε τεχνικές προδιαγραφές και, με σειρά προτεραιότητας, σε εθνικά πρότυπα που αποτελούν μεταφορά ευρωπαϊκών πρότυπων, σε ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις, σε κοινές τεχνικές προδιαγραφές, σε διεθνή πρότυπα, σε άλλα τεχνικά συστήματα αναφοράς που έχουν θεσπιστεί από ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης ή -όταν αυτά δεν υπάρχουν- σε εθνικά πρότυπα, σε εθνικές τεχνικές εγκρίσεις ή σε εθνικές τεχνικές προδιαγραφές στον τομέα του σχεδιασμού, του υπολογισμού και της εκτέλεσης των έργων και της χρησιμοποίησης των αγαθών, κάθε παραπομπή συνοδεύεται από τον όρο ή «ισοδύναμο», γ) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση α', με παραπομπή, ως τεκμήριο συμβατότητας προς τις εν λόγω επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β', δ) με παραπομπή στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β' για ορισμένα χαρακτηριστικά και με παραπομπή στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις που αναφέρονται στην περίπτωση α' για ορισμένα άλλα χαρακτηριστικά. 4. Οι τεχνικές προδιαγραφές, εκτός εάν δικαιολογείται από το αντικείμενο της σύμβασης, δεν περιέχουν μνεία συγκεκριμένης κατασκευής ή προέλευσης ή ιδιαίτερης μεθόδου κατασκευής που να χαρακτηρίζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που παρέχονται από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα ούτε εμπορικού σήματος, διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τύπων ή συγκεκριμένης καταγωγής ή παραγωγής που θα είχε ως αποτέλεσμα να ευνοούνται ή να αποκλείονται ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένα προϊόντα. Η εν λόγω μνεία επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, όταν δεν είναι δυνατόν να γίνει επαρκώς προσδιορισμένη και κατανοητή περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης κατ' εφαρμογή της παρ. 3. Η εν λόγω μνεία συνοδεύεται από τον όρο «ή ισοδύναμο». 5. Όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί τη δυνατότητα παραπομπής στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β' της παρ. 3, δεν απορρίπτει προσφορά με την αιτιολογία ότι τα προσφερόμενα έργα, αγαθά ή οι υπηρεσίες δεν πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές στις οποίες

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

έχει παραπέμψει, εφόσον ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων των αποδεικτικών μέσων που αναφέρονται στο άρθρο 56, ότι οι λύσεις που προτείνει πληρούν κατά ισοδύναμο τρόπο τις απαιτήσεις που καθορίζονται από τις τεχνικές προδιαγραφές. 6. Όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί τη δυνατότητα που αναφέρεται στην περίπτωση α' της παρ. 3 για τη διατύπωση των τεχνικών προδιαγραφών με αναφορά στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις, δεν απορρίπτει προσφορά έργων, αγαθών ή υπηρεσιών που πληρούν ένα εθνικό πρότυπο το οποίο αποτελεί μεταφορά ευρωπαϊκού προτύπου, μία ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση, μία κοινή τεχνική προδιαγραφή, ένα διεθνές πρότυπο ή ένα τεχνικό πλαίσιο αναφοράς που έχει εκπονηθεί από έναν ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης, εφόσον οι εν λόγω προδιαγραφές καλύπτουν τις επιδόσεις ή τις λειτουργικές απαιτήσεις που ορίζει. Ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 56, ότι το έργο, η αγαθό ή η υπηρεσία που πληροί το πρότυπο ανταποκρίνεται στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις τις οποίες έχει ορίσει η αναθέτουσα αρχή.». Κατά το δε Παράρτημα VII Προσαρτήματος Α' Ν. 4412/2016, όπως ενσωματώθηκε από την οικεία Οδηγία 2014/24/ΕΕ, περ. 1 υποπερ. β ως τεχνική προδιαγραφή ορίζεται «β) όταν πρόκειται για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών ή υπηρεσιών: η προδιαγραφή που περιέχεται σε έγγραφο το οποίο προσδιορίζει τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας, όπως τα επίπεδα ποιότητας, τα επίπεδα της περιβαλλοντικής και κλιματικής επίδοσης, ο σχεδιασμός για όλες τις απαιτήσεις (συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας πρόσβασης για τα άτομα με αναπηρία), και η αξιολόγηση της συμμόρφωσης, της καταλληλότητας, της χρήσης του προϊόντος, της ασφάλειας ή των διαστάσεών του, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων που ισχύουν για το προϊόν όσον αφορά την ονομασία πώλησης, την ορολογία, τα σύμβολα, τις δοκιμές και μεθόδους δοκιμών, τη συσκευασία, τη σήμανση και την επίθεση ετικετών, τις οδηγίες για τους χρήστες, τις διαδικασίες και μεθόδους παραγωγής σε οποιοδήποτε στάδιο του κύκλου ζωής του αγαθού ή της υπηρεσίας, καθώς και τις διαδικασίες αξιολόγησης της συμμόρφωσης». Κατά τα ανωτέρω, οι τεχνικές προδιαγραφές στο πλαίσιο μάλιστα του κριτηρίου

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

ανάθεσης της πλέον συμφέρουσας οικονομικής προσφοράς με βάση αποκλειστικά την τιμή, τίθενται ως τα ελάχιστα εκείνα απαραίτητα τεχνικά χαρακτηριστικά του προϊόντος, τα οποία καθιστούν αυτό κατάλληλο για τη σκοπούμενη κατά το συμβατικό αντικείμενο και σκοπό χρήση και δεν βαίνουν προς την κατεύθυνση θέσπισης αδικαιολόγητων διακρίσεων και ομοίως αδικαιολόγητων περιορισμών στον ανταγωνισμό.

15. Επειδή εξάλλου (βλ. Αποφάσεις ΑΕΠΠ 39, 120, 209/2017), συνιστά ενωσιακή αρχή του δικαίου δημοσίων συμβάσεων και δη μείζονος σημασίας, η αποφυγή κάθε ανοικτής ή και συγκεκριμενοποιημένης διάκρισης και περιορισμού της ελευθερίας ισότιμης συμμετοχής σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων εις βάρος ομάδας προμηθευτών ή έστω και μεμονωμένου προμηθευτή (πρβλ. ενδεικτικά ΔΕΕ, Απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 1989, C-3/88, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1989, σ. 4035, σκ. 8 και Απόφαση της 3ης Ιουνίου 1992, C-360/89 Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή I-1992, σ. 3401, σκ. 11). Ως εκ τούτου, το ελάχιστο επίπεδο τεχνικής επάρκειας του υπό προμήθεια προϊόντος, όπως αυτή επιτυγχάνεται και προσδιορίζεται δια των τεχνικών προδιαγραφών και που απαιτείται για μια δεδομένη σύμβαση πρέπει να είναι συνδεδεμένο και ανάλογο προς το αντικείμενο της σύμβασης. Τούτο σημαίνει πως θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα, ώστε οι ελάχιστες απαιτήσεις να μην υπερβαίνουν τις πραγματικές ανάγκες της υπό ανάθεση σύμβασης. Επομένως, προκύπτει ότι το κατώτατο όριο της τεχνικής αυτής καταλληλότητας, άρα το περιεχόμενο των τεχνικών προδιαγραφών πρέπει να είναι προσαρμοσμένο στη σημασία της οικείας σύμβασης, υπό την έννοια ότι πρέπει να συνίσταται στα αναγκαία και κατάλληλα εκείνα χαρακτηριστικά, για την καλή εκτέλεση της σύμβασης, χωρίς ωστόσο να βαίνει πέραν αυτού που είναι αναγκαίο προς τον σκοπό αυτό (βλ. ΕΑΑΔΗΣΥ, Κατευθυντήρια Οδηγία 13). Τα παραπάνω προκύπτουν και από το ότι η παραπάνω διάταξη του άρ. 5 Ν. 4412/2016 θα πρέπει πάντα να εφαρμόζεται και να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα της γενικής ρήτηρας της αναλογικότητας και της σχετικότητας των εν γένει κριτηρίων μιας διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης επιλογής με το αντικείμενο της σύμβασης, ενώ τα ίδια εξάλλου προκύπτουν και από τη συνδυαστική θεώρηση του άρ. 18 παρ. 1 Ν. 4412/2016 (βλ. και A.S. Graelis,

Public Procurement and the EU Competition Rules (Hart 2015, 2η εκδ.) 6.II.A.vii).

16. Επειδή, όμως, όλα τα ως άνω θα πρέπει πάντα να ερμηνεύονται με γνώμονα την αρχή του ελεύθερου ανταγωνισμού, σύμφωνα εξάλλου και του άρ. 18 παρ. 1 Ν. 4412/2016, η οποία εντός του πλαισίου του ενωσιακού δικαίου συνιστά πρωταρχικό πυλώνα της ασκούμενης δια των δημοσίων συμβάσεων οικονομικής δραστηριότητας και θεμελιακή αξία για τις διαδικασίες ανάθεσής τους. Τούτο προκύπτει εξάλλου, αφενός από τη θέση των άρ. 101 επ. ΣΛΕΕ στο πρωτογενές ενωσιακό δίκαιο, αφετέρου από σωρεία προβλέψεων της οικείας Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, οι οποίες θέτουν τον όχι απλώς ονομαστικό και θεωρητικό, αλλά αποτελεσματικό, βιώσιμο και ουσιώδη ανταγωνισμό (βλ. εν γένει περί «βιώσιμου» ανταγωνισμού ενδεικτικά σε ΔΕΕ, Απόφαση της 19ης Απριλίου 2012, C-549/10P TOMRA, Ψηφ. Συλλογή ECLI:EU:C:2012:221, ΠΕΚ Απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2007, T-201/04 Microsoft, Συλλογή 2007, σ. II-3601, παρ. 436, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Απόφαση της 13ης Αυγούστου 2003, 2003/741/EK στην Υπόθεση COMP D3/38.044-NDC Health/IMS Health: Interim Measures C(2003)2920, παρ. 15 περί βιώσιμου ανταγωνισμού) στο επίκεντρο και ως συστατικό του πυρήνα κάθε ειδικότερου κανόνα επί των δημοσίων συμβάσεων, άρα κάθε επιμέρους διαδικασίας και διάταξης (βλ. παρ. 1,7, 31, 32, 33, 36, 49, 50, 59, 61, 63, 69, 74, 78, 79, 90, 92 96 Προοιμίου και άρ. 24, 30, 32, 40, 41, 49, 57, 66, 67 Οδηγίας). Ειδικότερα, αυτό σημαίνει ότι η ως άνω αρχή του αποτελεσματικού ανταγωνισμού θα πρέπει να διέπει την κατά τα ως άνω εφαρμογή του άρ. 54 και συγκεκριμένα ότι τα οι όποιες τεχνικές προδιαγραφές δεν θα πρέπει να φθάνουν τέτοιο επίπεδο, ώστε να περιορίζουν δραστικά τον ανταγωνισμό, ακόμη και αν αφήνουν κάποιο έστω περιθώριο περιορισμένης εμφάνισής του, χωρίς τούτος ο περιορισμός να είναι απόλυτα αναγκαίος για τη διασφάλιση ομαλής εκτέλεσης του αντικείμενου της σύμβασης και συγκεκριμένα την κατάλληλη χρήση του προϊόντος για τον συμβατικό σκοπό. Οι δε αρχές της σχετικότητας, αναλογικότητας και αντικειμενικής σύνδεσης των τεχνικών προδιαγραφών με το αντικείμενο και τον σκοπό της σύμβασης πρέπει ομοίως να ερμηνεύονται υπό το ως άνω πρίσμα. Αυτά έχουν ως συνέπεια ότι μεταξύ άλλων τα όποια στοιχεία των τεχνικών προδιαγραφών,

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

ακόμη και αν καταρχήν παρίστανται ως θεμιτά, δεν θα πρέπει να διατυπώνονται με τρόπο τέτοιο, ώστε να αποκλείουν υποψηφίους αναδόχους, οι οποίοι υπό άλλη, ομοίως επαρκή για τη διασφάλιση της απαιτούμενης καταλληλότητας, διατύπωση, θα μετείχαν, τονώνοντας ούτως τον ανταγωνισμό. Ούτως, θα πρέπει οι προδιαγραφές, εφόσον και εκ της φύσεώς τους ανά περίπτωση τούτο είναι δυνατό, να διατυπώνονται με γνώμονα τον συγκερασμό της επίτευξης του επιδιωκόμενου από αυτές αποτελέσματος και δη της εξυπηρέτησης του εκ της δημόσιας σύμβασης εξαρτώμενου συμφέροντος και των αναγκαίων χαρακτηριστικών του υπό προμήθεια αγαθού ή της υπό ανάθεση υπηρεσίας με το μέγιστο δυνατό άνοιγμα της διαδικασίας στον ανταγωνισμό.

17. Επειδή περαιτέρω, η αναθέτουσα καταρχήν διαθέτει ελευθερία, ήτοι διακριτική ευχέρεια περί τη θέσπιση των τεχνικών προδιαγραφών των υπό προμήθεια αγαθών σύμφωνα με την εκ μέρους της κρίση περί των επιθυμητών επιπέδων καταλληλότητας και του ειδικότερου, ήτοι δια επιμέρους τεχνικών προδιαγραφών, τρόπο επίτευξής τους. Ούτε παραβιάζονται οι κανόνες του ανταγωνισμού εκ μόνου του λόγου ότι κάποιες προδιαγραφές συνεπάγονται αδυναμία συμμετοχής στο διαγωνισμό ή καθιστούν ουσιωδώς δυσχερή τη συμμετοχή σ' αυτόν των προμηθευτών, των οποίων τα αγαθά δεν πληρούν τις προδιαγραφές αυτές, δεδομένου ότι από τη φύση τους οι προδιαγραφές περιορίζουν τον κύκλο των δυναμένων να συμμετάσχουν στο διαγωνισμό προσώπων (βλ. Απόφαση ΑΕΠΠ 238/2017 και ΣτΕ ΕΑ 676/2011, 1025/2010, 691/2009, 1049/2007). Πλην όμως, η παραπάνω ευχέρεια, όπως κάθε μορφή διακριτικής ευχέρειας της αναθέτουσας στο πλαίσιο της προσυμβατικής διαδικασίας, ελέγχεται δια προδικαστικής προσφυγής ως προς την τυχόν εκ μέρους της κακή χρήση αυτής ή υπέρβαση των άκρων ορίων (βλ. Αποφάσεις ΑΕΠΠ 187, 231/2017) τα οποία όσον αφορά τον καθορισμό όρων διακήρυξης τίθενται στο σημείο εκείνο, όπου δεν θίγεται αδικαιολόγητα η αρχή της ίσης μεταχείρισης, της διαφάνειας και πρωτίστως του αποτελεσματικού ανταγωνισμού (βλ. Απόφαση ΑΕΠΠ 209/2017). Άρα, δεν είναι άνευ ετέρου παράνομος όρος διακήρυξης και επομένως και τεχνική προδιαγραφή για τον μόνο λόγο ότι απλώς περιορίζει τον ανταγωνισμό και αυτό ακόμη και όταν η τεθείσα προδιαγραφή καθιστά κατ' αποτέλεσμα μόνο έναν οικονομικό φορέα ή

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

ένα προϊόν ως δυνάμενο να μετάσχει στη διαδικασία παραδεκτώς. Παρά ο όποιος περιορισμός του ανταγωνισμού θα πρέπει να είναι αδικαιολόγητος, ήτοι να μην συνδέεται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων με το συμβατικό αντικείμενο. Αντίστροφα δε, δεν είναι δυνατόν ένας όρος να είναι άνευ ετέρου νόμιμος, επειδή απλώς υφίστανται περισσότερα προϊόντα ή οικονομικοί φορείς που μπορούν να τον καλύψουν. Αντίθετα, ένας τέτοιος όρος δύναται να είναι παράνομος και δη ως αντιανταγωνιστικός εφόσον, ακόμη και αν αποκλείει ένα μόνο προϊόν ή οικονομικό φορέα, είναι αδικαιολόγητος βάσει των παραπάνω κριτηρίων. Εξάλλου, η συντρέχουσα αρχή της ισότητας δεν εξαρτάται ως προς την τήρησή της από τον τυχόν αριθμό των αποκλεισμένων και των εν γένει υποκειμένων τα οποία υφίστανται δυσμενή διάκριση (βλ. Απόφαση ΑΕΠΠ 238/2017).

18. Επειδή, κατά το άρ. 2 της Οδηγίας 93/42/ΕΟΚ, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει προβλέπεται ότι *“Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως: α) “ιατροτεχνολογικό προϊόν”: κάθε όργανο, συσκευή, εξοπλισμός, λογισμικό, υλικό ή άλλο είδος χρησιμοποιούμενο μόνο ή σε συνδυασμό, συμπεριλαμβανομένου και του λογισμικού που προορίζεται από τον κατασκευαστή του να χρησιμοποιείται ειδικά για διάγνωση ή/και θεραπεία και είναι αναγκαίο για την ορθή εφαρμογή του ιατροτεχνολογικού προϊόντος, το οποίο προορίζεται από τον κατασκευαστή να χρησιμοποιείται στον άνθρωπο για σκοπούς: διάγνωσης, πρόληψης, παρακολούθησης, θεραπείας ή ανακούφισης ασθένειας, διάγνωσης, παρακολούθησης, θεραπείας, ανακούφισης ή επανόρθωσης τραύματος ή αναπηρίας, διερεύνησης, αντικατάστασης ή τροποποίησης της ανατομίας ή μιας φυσιολογικής λειτουργίας, ελέγχου της σύλληψης, και του οποίου η κύρια επιδιωκόμενη δράση εντός ή επί του ανθρώπινου σώματος δεν επιτυγχάνεται με φαρμακολογικά ή ανοσολογικά μέσα ούτε μέσω του μεταβολισμού, αλλά του οποίου η λειτουργία μπορεί να υποβοηθείται από τα μέσα αυτά...”*. Τα δε διαγνωστικά συστήματα που λειτουργούν με τη χορήγηση και ανταλλαγή ενέργειας με το σώμα, όπως οι μαγνητικοί τομογράφοι, κατατάσσονται στην κατηγορία ΙΙΑ και όσα συστήματα επιδρούν με τρόπο δυνητικά επικίνδυνο, όπως τα θεραπευτικά κύκλωτρα, οι γραμμικοί επιταχυντές, οι πηγές ακτινών Χ κ.α. (λόγω ιονίζουσας ακτινοβολίας)

κατατάσσονται στην κατηγορία IIB.

19. Επειδή (βλ. ΣτΕ 1863/2014), κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων της Οδηγίας 93/42/ΕΟΚ του Συμβουλίου, οι βασικές απαιτήσεις, στις οποίες πρέπει να ανταποκρίνονται τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της, ρυθμίζονται από την ίδια αυτή Οδηγία 93/42/ΕΟΚ. Τα εν λόγω προϊόντα, εφόσον ανταποκρίνονται στα εναρμονισμένα πρότυπα και έχουν πιστοποιηθεί βάσει των διαδικασιών που προβλέπει η Οδηγία αυτή, τεκμαίρονται ότι συμφωνούν με τις εν λόγω βασικές απαιτήσεις και, ως εκ τούτου, πρέπει να θεωρούνται κατάλληλα για τη χρήση για την οποία προορίζονται και να κυκλοφορούν ελεύθερα σε ολόκληρη την Κοινότητα, η σχετική δε υποχρέωση των κρατών μελών, η οποία απορρέει από το κοινοτικό δίκαιο, βαρύνει και το καθ' ου η αίτηση Νοσοκομείο, το οποίο υπόκειται στον έλεγχο δημόσιας αρχής (πρβλ. ΔΕΚ απόφαση της 14.6.2007, C-6/05 Medipac - Καζαντζίδης Α.Ε. κατά Βενιζέλιου - Πανάνιου, ΠΕΣΥ Κρήτης, σκέψεις 42-43). Περαιτέρω, το καθιερούμενο από τις ως άνω διατάξεις τεκμήριο έχει μαχητό χαρακτήρα, δυνάμενο να ανατραπεί με βάση τις προβλεπόμενες στις διατάξεις αυτές κοινοτικές διαδικασίες. Ειδικότερα, δεν αποκλείεται είτε τα εναρμονισμένα πρότυπα να μην ανταποκρίνονται στις βασικές απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 της Οδηγίας (άρθρο 5 παρ. 3) είτε ορισμένα ιατροτεχνολογικά προϊόντα, τα οποία φέρουν τη σήμανση CE να είναι, παρά ταύτα, επικίνδυνα για την υγεία ή την ασφάλεια των ασθενών ή άλλων προσώπων διότι, μεταξύ άλλων, δεν πληρούν τις βασικές απαιτήσεις του άρθρου 3 της Οδηγίας ή διότι τα εναρμονισμένα πρότυπα παρουσιάζουν κενά (άρθρο 8 παρ. 1 και 3 σε συνδυασμό με το άρθρο 4 παρ. 1 της Οδηγίας). Στην τελευταία αυτή περίπτωση, όμως, η ίδια η Οδηγία, έχοντας ως γνώμονα την ανάγκη συμβιβασμού του κοινοτικού σκοπού της ελεύθερης κυκλοφορίας των ιατροτεχνολογικών προϊόντων με την ανάγκη προστασίας της υγείας, καθορίζει την τηρητέα από τα κράτη μέλη διαδικασία διασφάλισης (άρθρο 8 παρ. 3), η οποία αποτελεί μέρος του συστήματος εναρμόνισης που έχει καθιερώσει η ίδια στον τομέα αυτό, αποσκοπώντας ακριβώς στην αντικατάσταση των διαφόρων μέτρων που έχουν λάβει τα κράτη μέλη και, ενδεχομένως, αποτελούν εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των ιατροτεχνολογικών προϊόντων. Επομένως, στην

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

περίπτωση κατά την οποία τα προσφερόμενα προϊόντα εμπνέουν, μεν, ανησυχίες σχετικές με την ασφάλεια και την υγεία των ασθενών, φέρουν, όμως, τη σήμανση CE, η οποία υποδηλώνει ότι τα προϊόντα αυτά έχουν αποτελέσει αντικείμενο αξιολόγησης της πιστότητάς τους και, κατά συνέπεια, τεκμαίρεται ότι πληρούν τις βασικές απαιτήσεις του άρθρου 3 (άρθρα 4 παρ. 1, 11 και 17 παρ. 1 της Οδηγίας), η αρχή της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων, καθώς και η υποχρέωση διαφάνειας, των οποίων η εφαρμογή είναι ανεξάρτητη της δυνατότητας εφαρμογής της Οδηγίας 2004/18/EK, δεν παρέχουν στην αναθέτουσα αρχή τη δυνατότητα να απορρίψει άνευ ετέρου τη σχετική προσφορά, αλλά της επιβάλλουν την υποχρέωση να ενημερώσει σχετικώς τον αρμόδιο εθνικό οργανισμό, προκειμένου να κινηθεί η εν λόγω διαδικασία διασφάλισης, δυνάμει να εξασφαλίσει αντικειμενική και αμερόληπτη αξιολόγηση και εξέταση των προβαλλόμενων κινδύνων (πρβλ. ΔΕΚ απόφαση της 14.6.2007, C-6/05 Medipac - Καζαντζίδης Α.Ε. κατά Βενιζέλιου - Πανάκειου, ΠΕΣΥ Κρήτης, σκέψεις 44-55, βλ. επίσης σκ. 33 της ίδιας απόφασης). Περαιτέρω, κατά την έννοια των ίδιων διατάξεων της ως άνω Οδηγίας, ενόψει και των προβλεπόμενων στο άρθρο 14β αυτής και δεδομένου ότι η προστασία της δημόσιας υγείας αποτελεί επιτακτικό σκοπό γενικού συμφέροντος, βάσει του οποίου τα κράτη μέλη μπορούν να παρεκκλίνουν από την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, ένα νοσηλευτικό ίδρυμα, όπως το καθ' ου, δικαιούται, σε περίπτωση επείγοντος, να λάβει όλα τα απαιτούμενα προσωρινά μέτρα προκειμένου να προμηθευτεί τα αναγκαία για τη λειτουργία του ιατροτεχνολογικά προϊόντα, έστω και κατά παρέκκλιση από την ανωτέρω αρχή του κοινοτικού δικαίου, τηρουμένης, σε κάθε περίπτωση, της αρχής της αναλογικότητας, υπό την προϋπόθεση, όμως, ότι το οικείο κράτος μέλος έχει κινήσει τη διαδικασία διασφάλισης (βλ. ΣΤΕ ΕΑ 144/2008, πρβλ. ΔΕΚ απόφαση της 14.6.2007, C-6/05 Medipac - Καζαντζίδης Α.Ε. κατά Βενιζέλιου - Πανάκειου, ΠΕΣΥ Κρήτης, σκέψεις 60-62). Οι δε προαναφερόμενοι κανόνες ισχύουν όχι μόνο στις περιπτώσεις, κατά τις οποίες οι κίνδυνοι που τα προσφερόμενα ιατροτεχνολογικά προϊόντα, παρά τη σήμανσή τους με την ένδειξη CE και τη συμφωνία τους με τα εναρμονισμένα πρότυπα, εμφανίζουν για την ασφάλεια και την υγεία των ασθενών και άλλων

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

προσώπων, γίνονται αντιληπτοί κατά το στάδιο της τεχνικής αξιολογήσεως των προσφορών, αλλά, για την ταυτότητα του λόγου, και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι ίδιοι κίνδυνοι ασφάλειας και υγείας είναι ήδη γνωστοί στην αναθέτουσα αρχή κατά την έκδοση της διακηρύξεως και υπαγορεύουν την πρόβλεψη επιπρόσθετων έναντι των προτύπων τεχνικών προδιαγραφών, τις οποίες δεν πληρούν, κατ' ανάγκην, ιατροτεχνολογικά προϊόντα πιστοποιημένα με την ένδειξη CE και σύμφωνα με τα ισχύοντα εναρμονισμένα πρότυπα και την ευρωπαϊκή φαρμακοποιία. Συνεπώς, η πρόβλεψη παρομοίων επιπρόσθετων προδιαγραφών για τα προσφερόμενα ιατροτεχνολογικά προϊόντα κατά το στάδιο της διακηρύξεως δεν είναι κατ' αρχήν συμβατή προς τις προαναφερόμενες διατάξεις της Οδηγίας 93/42/ΕΟΚ, ειδικότερης κατά τούτο της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ, διότι τούτο ισοδυναμεί με παρεμβολή εμποδίων που μπορούν να φθάσουν μέχρι τον αποκλεισμό της διαθέσεως στο εμπόριο και της ενάρξεως χρήσεως προϊόντων που φέρουν τη σήμανση CE, αφού, στην περίπτωση αυτή, τα εν λόγω προϊόντα δεν θα πληρούν τους όρους της διακηρύξεως και θα είναι, ως εκ τούτου, εκ προοιμίου αδύνατη η επιλογή τους (πρβλ. ΔΕΚ απόφαση της 22.5.03, ΟΙ 03/01, Επιτροπή κατά Ο.Δ. Γερμανίας). Επομένως, και στην περίπτωση που νοσηλευτικό ίδρυμα, προς αποφυγή κινδύνων ασφαλείας και υγείας, επιθυμεί να θέσει με τη διακήρυξη επιπρόσθετες τεχνικές προδιαγραφές, οφείλει να ενημερώσει σχετικώς τον αρμόδιο εθνικό οργανισμό (τον Ε.Ο.Φ. ως αρμόδια αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 3 του ν. 2889/2001 (Α' 37), επί θεμάτων ιατροτεχνολογικών προϊόντων, κατά την έννοια των σχετικών οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης), προκειμένου να κινηθεί η προαναφερθείσα διαδικασία διασφάλισης. Επομένως (ΣΤΕ 208/2011 144/2008, 2438/2007, 115/2008, 1102/2009, 503/2010, 961/2010, 291/2009, ΣΤΕ ΕΑ 1312/2007, ΔΕφΛαρ 3/2012, ΔΕφΘεσσ 55/2014, ΔΕφΧαν 49/2016), εφόσον η διακήρυξη δεν αρκείται στην τήρηση των βασικών απαιτήσεων της Οδηγίας 93/42 και στην πιστοποίηση κατά τις διατάξεις της ίδιας Οδηγίας, αλλά θεσπίζει πρόσφατες ειδικές προδιαγραφές, που αποσκοπούν, όπως συνάγεται από το περιεχόμενο τους στην αποφυγή κινδύνων ασφαλείας και υγείας, οι οποίοι, φαίνεται να καλύπτονται, κατ' αρχήν, από την εκπλήρωση των βασικών απαιτήσεων του

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

άρθρου 3 και του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 93/42, χωρίς να προκύπτει ότι το Νοσοκομείο ενημέρωσε προηγουμένως τον αρμόδιο Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων για την ανάγκη επιβολής τους, ώστε να κινηθεί και ολοκληρωθεί η προαναφερθείσα διαδικασία διασφάλισης, προκύπτει παραβίαση της Οδηγίας 93/42 (ΣΤΕ ΕΑ 724, 1102, 1103/2009, 32/2010). Στις περιπτώσεις δε, κατά τις οποίες ιατροτεχνολογικά προϊόντα, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 93/42/ΕΟΚ, παρά τη σήμανσή τους με την ένδειξη CE και τη συμφωνία τους με την ευρωπαϊκή φαρμακοποιία, εμφανίζουν για την ασφάλεια και την υγεία των ασθενών κ.λπ. για τους οποίους προορίζονται, κινδύνους, κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής, οι οποίοι υπαγορεύουν την πρόβλεψη κατά την έκδοση της διακηρύξεως επιπροσθέτων έναντι των προτύπων τεχνικών προδιαγραφών, η εν λόγω πρόβλεψη δεν είναι, καταρχήν, συμβατή προς τις προαναφερόμενες διατάξεις της Οδηγίας 93/42/ΕΟΚ, διότι ισοδυναμεί με παρεμβολή εμποδίων που μπορούν να φθάσουν μέχρι τον αποκλεισμό της διάθεσης στο εμπόριο προϊόντων που φέρουν τη σήμανση CE (ΣΤΕ 491/2012, ΔΕφΠειρ Ασφ. 5/2013).

20. Επειδή, το άρ. 3 της Οδηγίας 93/42/ΕΚ παραπέμπει ως προς τις βασικές απαιτήσεις των ιατροτεχνολογικών προϊόντων στο Παράρτημα Ι, του οποίου το άρ. Ι Γενικές Απαιτήσεις, ορίζει ότι *“Τα προϊόντα σχεδιάζονται και να κατασκευάζονται κατά τρόπον ώστε, όταν χρησιμοποιούνται υπό τις προβλεπόμενες συνθήκες και για τους επιδιωκόμενους σκοπούς να μη θέτουν σε κίνδυνο την κλινική κατάσταση ή την ασφάλεια των ασθενών, ή την ασφάλεια και την υγεία των χρηστών ή, ανάλογα με την περίπτωση, άλλων ατόμων, εφόσον οι τυχόν κίνδυνοι που ενδέχεται να συνδέονται με την προβλεπόμενη χρήση τους συνιστούν αποδεκτούς κινδύνους σε σχέση με τα οφέλη προς τον ασθενή και είναι συμβατοί με το υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας και της ασφάλειας. Τούτο περιλαμβάνει: τη μείωση, στο μέτρο του δυνατού, του κινδύνου λανθασμένης χρήσης λόγω των εργονομικών χαρακτηριστικών των προϊόντων και του περιβάλλοντος στο οποίο προορίζεται να χρησιμοποιείται το προϊόν (σχεδίαση για την ασφάλεια των ασθενών) και συνεκτίμηση των τεχνικών γνώσεων, της πείρας, της μόρφωσης και της κατάρτισης και, ενδεχομένως, της ιατρικής κατάρτισης και της φυσικής κατάστασης των χρηστών για τους οποίους*

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

προορίζονται (σχεδίαση για απλούς, επαγγελματίες, ανάπηρους και άλλους χρήστες). 2. Οι σχεδιαστικές και κατασκευαστικές λύσεις που επιλέγει ο κατασκευαστής για τα προϊόντα πρέπει να τηρούν τις αρχές ασφάλειας, λαμβανομένου υπόψη του γενικά αναγνωρισμένου εκάστοτε τεχνολογικού επιπέδου. Κατά την επιλογή των καταλληλότερων λύσεων, ο κατασκευαστής θα πρέπει να εφαρμόζει τις ακόλουθες αρχές, με τη σειρά που αναφέρονται: να εξουδετερώνει ή να μειώνει τους κινδύνους εξαντλώντας κάθε δυνατότητα (ενσωμάτωση της ασφάλειας στο σχεδιασμό και την κατασκευή), να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα προστασίας συμπεριλαμβανομένων συστημάτων συναγερμού εφόσον απαιτείται για τους κινδύνους που δεν μπορούν να εξουδετερωθούν, να πληροφορεί τους χρήστες για τους κινδύνους που εξακολουθούν να υπάρχουν λόγω της ανεπαρκούς αποτελεσματικότητας των μέτρων ασφαλείας που έχουν ληφθεί. 3. Τα προϊόντα πρέπει να επιτυγχάνουν τις επιδόσεις που προβλέπει γι'αυτά ο κατασκευαστής και να είναι σχεδιασμένα, κατασκευασμένα και συσκευασμένα κατά τρόπον ώστε να δύνανται να επιτελέσουν μία ή περισσότερες από τις λειτουργίες που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 σημείο α), όπως αυτές καθορίζονται από τον κατασκευαστή. 4. Τα χαρακτηριστικά και οι επιδόσεις που αναφέρονται στα σημεία 1, 2 και 3 δεν πρέπει να αλλοιώνονται κατά τρόπον ώστε να τίθεται σε κίνδυνο η κλινική κατάσταση και η ασφάλεια των ασθενών και, ενδεχομένως, άλλων προσώπων, κατά τη διάρκεια ζωής των προϊόντων όπως προβλέπει ο κατασκευαστής, όταν τα εν λόγω προϊόντα αντιμετωπίζουν τις αντιξοότητες που ενδέχεται να παρουσιαστούν υπό κανονικές συνθήκες χρήσεως. 5. Ο σχεδιασμός, η κατασκευή και η συσκευασία των προϊόντων πρέπει να είναι τέτοιες ώστε τα χαρακτηριστικά και οι επιδόσεις τους στο πλαίσιο της προβλεπόμενης χρήσεώς τους να μην αλλοιώνονται κατά τη διάρκεια της αποθήκευσης και της μεταφοράς λαμβάνοντας υπόψη τις οδηγίες και τις πληροφορίες που έχει παράσχει ο κατασκευαστής. 6. Οι τυχόν ανεπιθύμητες παρενέργειες δεν πρέπει να συνιστούν κινδύνους απαράδεκτους σε σχέση με τις προβλεπόμενες επιδόσεις...". Περαιτέρω, το Μέρος II του ίδιου Παραρτήματος περιέχει απαιτήσεις σχετικές με τον σχεδιασμό και την κατασκευή, με έμφαση στην τοξικότητα, αναφλεξιμότητα και συμβατότητα μεταξύ προϊόντος και βιολογικού

υλικού, λαμβανομένου υπόψη του προορισμού του προϊόντος, στα αποτελέσματα των βιοφυσικών ερευνών ή της τυποποίησης, της οποίας η εγκυρότητα έχει εκ των προτέρων αποδειχθεί, στην αποφυγή μολύνσεων και μετάδοσης μικροβίων, την ασφάλεια χρήσης, την αποφυγή βλαβών και αρνητικής επίδρασης σε άλλα προϊόντα και εξοπλισμούς που θα συνδυαστούν μαζί του, την αποφυγή κινδύνων σωματικής βλάβης, αρνητικών αλληλεπιδράσεων με άλλες ουσίες, αποφυγή κινδύνων από την αδυναμία συντήρησης ή ρύθμισης, όσον αφορά τα προϊόντα που προορίζονται για μέτρηση την ακρίβεια και σταθερότητα των μετρήσεων και την εργονομία των κλιμάκων μετρήσεως και απεικόνισης και την έκφραση του αποτελέσματος σε νόμιμες μονάδες, την προστασία από ακτινοβολίες, την εξάλειψη κινδύνων ως προς τη λειτουργία προϊόντων συνδεδεμένων ή εφοδιασμένων με πηγή ενέργειας και τη συνοδεία του προϊόντος με πληροφορίες για την ασφαλή και ορθή χρήση του. Όσα περιέχονται στο Παράρτημα Ι κατά τα παραπάνω και αναλόγως της ειδικότερης κατηγορίας, φύσης και προορισμού του εκάστοτε προϊόντος είναι και αυτά που καλύπτονται με τη σήμανση CE και επομένως, κατά την ως άνω νομολογία, είναι παράνομες προδιαγραφές που σχετίζονται και αφορούν τα παραπάνω και παρ' όλα αυτά αποκλείουν προϊόντα με αυτή τη σήμανση, υπό τους όρους και όσα αναλυτικότερα αναφέρθηκαν παραπάνω. Περαιτέρω, αντιστοίχως με τα παραπάνω, το άρ. 3 της Οδηγίας 98/79/EK παραπέμπει ως προς τις βασικές απαιτήσεις των ιατροτεχνολογικών προϊόντων στο Παράρτημα Ι, του οποίου το Μέρος Α' Γενικές Απαιτήσεις, ορίζει ότι *“1. Τα βοηθήματα πρέπει να σχεδιάζονται και να κατασκευάζονται κατά τρόπον ώστε, χρησιμοποιούμενα υπό τις συνθήκες και για τους σκοπούς για τους οποίους έχουν προβλεφθεί, να μην θέτουν σε κίνδυνο, άμεσα ή έμμεσα, την κλινική κατάσταση ή την ασφάλεια των ασθενών, την ασφάλεια ή την υγεία των χρηστών ή, ενδεχομένως, άλλων προσώπων, ή την ασφάλεια των πραγμάτων. Οι τυχόν κίνδυνοι, οι οποίοι ενδέχεται να συνδέονται με τη χρήση τους, πρέπει να είναι αποδεκτοί όταν σταθμίζονται έναντι των ωφελειών που παρέχονται στον ασθενή και να είναι συμβατοί με υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας και της ασφάλειας. 2. Οι επιλογές του κατασκευαστή για το σχεδιασμό και την κατασκευή των βοηθημάτων πρέπει να είναι συμβατές με τις αρχές της*

ασφάλειας, λαμβανομένων υπόψη των γενικώς παραδεκτών επιπέδων της τεχνολογίας. Για την επιλογή των καταλληλότερων λύσεων, ο κατασκευαστής οφείλει να εφαρμόζει τις ακόλουθες αρχές, με τη σειρά που αναγράφονται: κατά το δυνατόν εξάλειψη ή περιορισμός των κινδύνων (εγγενώς ασφαλής σχεδιασμός και κατασκευή), κατά περίπτωση, λήψη των κατάλληλων μέτρων προστασίας όσον αφορά τους κινδύνους που δεν είναι δυνατόν να εξαλειφθούν, ενημέρωση των χρηστών για τους κινδύνους που εξακολουθούν να υπάρχουν εξαιτίας της ανεπάρκειας των μέτρων προστασίας που έχουν ληφθεί. 3. Τα βοηθήματα πρέπει να σχεδιάζονται και να κατασκευάζονται κατά τρόπον ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο β), όπως προσδιορίζονται από τον κατασκευαστή, λαμβανομένου υπόψη του γενικώς παραδεκτού επιπέδου της τεχνολογίας. Ειδικότερα, πρέπει, κατά περίπτωση, να επιτυγχάνουν τις προβλεπόμενες επιδόσεις τους όσον αφορά την αναλυτική ευαισθησία, τη διαγνωστική ευαισθησία, την αναλυτική εξειδίκευση, τη διαγνωστική εξειδίκευση, την ακρίβεια, την επαναληψιμότητα, την αναπαραγωγιμότητα, συμπεριλαμβανομένου του ελέγχου των οικείων αλληλεπιδράσεων, και τα όρια ανιχνεύσεως που δηλώνονται από τον κατασκευαστή. Η προέλευση των τιμών των υλικών βαθμονόμησης ή/και υλικών ελέγχου πρέπει να εξασφαλίζεται μέσω των υφιστάμενων διαδικασιών μετρήσεως αναφοράς ή/και διαθέσιμων υλικών αναφοράς μεγαλύτερης εγκυρότητας. 4. Τα χαρακτηριστικά και οι επιδόσεις που αναφέρονται στα σημεία 1 και 3 δεν πρέπει να αλλοιώνονται σε βαθμό που να τίθεται σε κίνδυνο η υγεία ή η ασφάλεια του ασθενούς ή του χρήστη και, ενδεχομένως, άλλων προσώπων, κατά τη διάρκεια ζωής του βοηθήματος, όπως αυτή δηλώνεται από τον κατασκευαστή, όταν το βοήθημα υφίσταται τις αντιξοότητες που μπορεί να υποστεί υπό κανονικές συνθήκες χρήσεως. Ελλείψει αναφοράς του χρόνου ζωής, οι όροι αυτοί ισχύουν για το λογικά αναμενόμενο χρόνο ζωής εντός τέτοιου βοηθήματος, δεδομένου του προορισμού και της προβλεπόμενης χρήσεώς του. 5. Τα βοηθήματα πρέπει να σχεδιάζονται, να κατασκευάζονται και να συσκευάζονται κατά τρόπον ώστε τα χαρακτηριστικά και οι επιδόσεις κατά την προβλεπόμενη χρήση τους να μην αλλοιώνονται κατά την αποθήκευση και μεταφορά (θερμοκρασία, υγρασία,

κ.λπ.), λαμβανομένων υπόψη των οδηγιών και πληροφοριών που παρέχονται από τον κατασκευαστή". Περαιτέρω, το Μέρος Β του ίδιου Παραρτήματος περιέχει απαιτήσεις σχετικές με τον σχεδιασμό και την κατασκευή, κινδύνους τραυματισμού, με έμφαση στις λοιμώξεις και μικροβιολογικές μολύνσεις, λαμβανομένου υπόψη του προορισμού του προϊόντος, στην αποφυγή πυρκαγιών, μολύνσεων και μετάδοσης μικροβίων, την ασφάλεια χρήσης, την αποφυγή βλαβών και αρνητικής επίδρασης στις επιδόσεις άλλων προϊόντων και εξοπλισμούς που θα συνδυαστούν μαζί του, την αποφυγή κινδύνων σωματικής βλάβης και ακτινοβολίας, αποφυγή κινδύνων από την αδυναμία συντήρησης ή ρύθμισης, όσον αφορά τα προϊόντα που προορίζονται για μέτρηση την ακρίβεια και σταθερότητα των μετρήσεων και την εργονομία των κλιμάκων μετρήσεως και απεικόνισης και την έκφραση του αποτελέσματος σε νόμιμες μονάδες, την εξάλειψη κινδύνων ως προς τη λειτουργία προϊόντων συνδεδεμένων ή εφοδιασμένων με πηγή ενέργειας, τις ειδικές απαιτήσεις για τα αυτοδιαγνωστικά βοηθήματα και τη συνοδεία του προϊόντος με πληροφορίες για την ασφαλή και ορθή χρήση του.

21. Επειδή, τα παραπάνω, σύμφωνα με τη διατύπωση της παραπάνω νομολογίας, αλλά και το περιεχόμενο της Οδηγίας 93/42/EΚ προϋποθέτουν βέβαια και σε κάθε περίπτωση, ότι η επίμαχη προδιαγραφή που σχετίζεται και αφορά ζήτημα που συνέχεται με την προστασία από κινδύνους για την υγεία και την ασφάλεια και το οποίο ειδικότερα ελέγχεται και σε κάθε περίπτωση καλύπτεται κατά τη σήμανση CE, και από τα εναρμονισμένα πρότυπα ή κοινές τεχνικές προδιαγραφές της ευρωπαϊκής φαρμακοποιίας. Σημειωτέον, ότι τα εναρμονισμένα πρότυπα στα οποία αναφέρεται η ως άνω νομολογία και οι ενωσιακές διατάξεις δεν αποτελούν θεωρητική και αόριστη έννοια ούτε αντιστοιχούν σε κάποια αόριστη καταλληλότητα και χρησιμότητα προς οτιδήποτε και ως προς οιαδήποτε παράμετρο, η οποία τυχόν καλύπτεται για κάθε σκοπό και χρήση από το CE, αλλά συνιστούν συγκεκριμένα εγκεκριμένα πρότυπα με συγκεκριμένο πεδίο εφαρμογής, συγκεκριμένο αντικείμενο και συγκεκριμένο περιεχόμενο πιστοποίησης για συγκεκριμένες επιμέρους κατηγορίες προϊόντων, τα οποία εγκρίνονται εξάλλου σε ενωσιακό επίπεδο και τηρούνται σε δημοσιεύμενη από την Επιτροπή κατάσταση, βλ. Ανακοίνωση της

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

Επιτροπής, στο πλαίσιο της εφαρμογής της οδηγίας 93/42/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1993, περί των ιατροτεχνολογικών προϊόντων (Δημοσίευση τίτλων και στοιχείων αναφοράς εναρμονισμένων προτύπων βάσει της ενωσιακής νομοθεσίας εναρμόνισης 2015/C 14/43). Προφανώς δε, ουδόλως εμποδίζεται μια αναθέτουσα να θεσπίσει, πέραν του CE, απαίτηση περί χαρακτηριστικών που προδιαγράφουν τον εν γένει τύπο και το συγκεκριμένο είδος, κατηγορία και προορισμό του προϊόντος, την προοριζόμενη χρήση του και προσαρμογή του μέσου με τον χώρο στον οποίο πρόκειται να χρησιμοποιηθεί και με τις συνθήκες των εγκαταστάσεων και υποδομών της αναθέτουσας. Άλλως, η εφαρμογή των ανωτέρω θα κατέληγε στο παράλογο αποτέλεσμα να μην μπορεί να απαιτηθεί για προμήθεια ιατροτεχνολογικού προϊόντος οιαδήποτε όχι απλώς προδιαγραφή αλλά και εν γένει χαρακτηριστικό πέραν του CE, ούτε καν ως προς διαστάσεις, χωροθεσία και λειτουργική και μηχανική, ως και φυσική ένταξη του μηχανήματος στις εγκαταστάσεις και την υποδομή της αναθέτουσας, με αποτέλεσμα όχι μόνο το CE να χρησιμοποιείται ως αποδεικνύον χαρακτηριστικά τα οποία το ίδιο δεν αφορά. Αλλά και να τυγχάνουν προμήθειας προϊόντα που η αναθέτουσα δεν είναι τεχνικά, λογικά και πρακτικά δυνατό να παραλάβει, εγκαταστήσει και χρησιμοποιήσει ή εν τέλει να υπολαμβάνονται ως αποδεκτά ακόμη και είδη όλως άσχετα και με την ίδια την κατηγορία του υπό προμήθεια αγαθού (εν προκειμένω επί παραδείγματι υπό την ίδια λογική θα έπρεπε να θεωρηθούν ως παράνομες και οι προδιαγραφές περί Tesla και διάμετρο gantry του μηχανήματος των ομάδων 1 και 3, οι οποίες όμως είναι αυτές ακριβώς που προσδιορίζουν το υπό προμήθεια ανά ομάδα, είδος ή ακόμη και να θεωρηθεί ως αντίθετη με το CE η απαίτηση καταρχήν για μαγνητικό τομογράφο αντί αξονικού ή και για εν γένει τομογράφο αντί ακτινολογικού μηχανήματος) αφού κάθε εν γένει χαρακτηριστικό περί διάστασης, προορισμού, χρήσης και εν τέλει φυσικής, τεχνικής και λογικής λειτουργίας, θα θεωρείτο ως εξαρχής και αορίστως καλυπτόμενη από το CE, η δε αναθέτουσα όχι απλά δεν θα μπορούσε να ζητήσει οιοδήποτε χαρακτηριστικό, αλλά ούτε να προσδιορίσει υπό προμήθεια είδος και τύπου προϊόντος εντός της γενικής, αόριστης και εξαιρετικά εκτεταμένης έννοιας του “ιατροτεχνολογικού προϊόντος”.

22. Επειδή, όσον αφορά τους ισχυρισμούς που προβάλλει ο προσφεύγων κατά των όρων της ομάδας 9, από όσα αναφέρει ο ίδιος ο προσφεύγων στην προσφυγή του και προκύπτουν και από τις Απόψεις της αναθέτουσας, ο ίδιος διαθέτει σύστημα κυκλότρου το οποίο προορίζεται για εντελώς διαφορετική εν γένει χρήση και σκοπό από τον ζητούμενο με τη διακήρυξη και τις ανάγκες που καλείται να καλύψει. Και αυτό συνέχεται εξάλλου και άμεσα με τα χαρακτηριστικά και τις προδιαγραφές του, οι οποίες είναι πολύ ανώτερες, βαρύτερες, εκτεταμένες και εν τέλει αντιστοιχούν σε ένα εντελώς διαφορετικού τύπου και προορισμού σύστημα από αυτό, που όχι απλά συνιστά σκοπό της προμήθειας και αφορά τις οικείες υπηρεσιακές ανάγκες, αλλά ιδίως τελεί εντός των δυνατοτήτων υποδοχής, παραλαβής, εγκατάστασης, λειτουργίας και χρήσης των νοσοκομείων, όπου θα εγκατασταθούν τα υπό προμήθεια κύκλωτρα. Το μεν ΑΝΠ Μεταξά δεν διαθέτει χώρο, κτιριακή υποδομή και κτιριακή διάρθρωση όπου το προσφερόμενο από τον προσφεύγοντα μηχάνημα μπορεί να εγκατασταθεί, διότι απλώς, πρωτίστως και κυρίως το τελευταίο δεν χωράει. Το δε Νοσοκομείο ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ αφενός δεν διαθέτει κτιριακή κατανομή και διάρθρωση για την υποδοχή τέτοιου μηχανήματος με τέτοιες απαιτήσεις χωρίς εκτεταμένες διαρρυθμίσεις και κατεδαφίσεις, αφετέρου και πρωτίστως, δεν διαθέτει το απαιτούμενο σε αριθμό, εξειδικευμένο προσωπικό για τη λειτουργία και στελέχωση ενός μηχανήματος τέτοιου όγκου, παραγωγικότητας και απαιτήσεων όπως αυτό που διαθέτει ο προσφεύγων. Οι δε αιτιάσεις του προσφεύγοντος στο υπόμνημά του περί του ότι τα κύκλωτρα μπορούν να εγκατασταθούν σε άλλα νοσοκομεία ή τον Δημόκριτο, προβάλλονται απαραδέκτως διότι εισέρχονται σε ζητήματα σαφέστατης σκοπιμότητας και οργανωσιακής διάρθρωσης και λειτουργίας των αντικαρκινικών υποδομών της Αττικής, τα οποία ούτε η ΑΕΠΠ είναι αρμόδια να εξετάσει ούτε δια προδικαστικής προσφυγής δύναται να προσβληθούν και να ελεγχθούν, ενώ εξάλλου η δομή και τα οργανωσιακά, λειτουργικά, κτιριακά και εν γένει διοικητικά δεδομένα των αντικαρκινικών νοσοκομειακών υποδομών της Αττικής δεν είναι δυνατόν να ζητούνται να μεταβληθούν, προκειμένου να τύχει προμήθεια το συγκεκριμένο προϊόν συγκεκριμένου κατασκευαστή. Είναι σαφές δε ότι το στοιχείο του απαιτούμενου εμβαδού και μάλιστα σε τιμή 45 τ.μ.

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

μεγαλύτερη από τη μέγιστη δυνατή να εξυπηρετηθεί από τα οικεία νοσοκομεία και οι οικείες εκ των πραγμάτων απαιτήσεις χωροθετικής φύσεως, διαστάσεων και όγκου ενός ούτως ή άλλως ιδιαίτερα μεγάλου μεγέθους, εκ φύσεως και προορισμού του, μηχανήματος, όπως το κύκλοτρο, δεν είναι δυνατόν να σχετίζονται, και ουδόλως σχετίζονται, με ζητήματα προδιαγραφών ασφαλείας, ελάχιστης ποιότητας, εναρμονισμένων προτύπων και συμμόρφωσης με CE, πολλώ δε μάλλον να καλύπτονται από το τελευταίο, βλ. και σκ. 18 ανωτέρω. Ούτε προκύπτει ο τρόπος με τον οποίο, αν υποτίθετο επιλεγόταν το προϊόν του προσφεύγοντος, θα δύνάτο να εγκατασταθεί και να χρησιμοποιηθεί αυτό από τα νοσοκομεία για τα οποία προορίζεται, εν τέλει δε αυτονότητα δεν θα ήταν εφικτό ούτε να παραληφθεί και να ενταχθεί και εγκατασταθεί σε αυτά. Πολλώ δε μάλλον δεδομένου ότι το προσφερόμενο από τον προσφεύγοντα σύστημα προορίζεται για πολύ μεγαλύτερες ανάγκες και εξυπηρέτηση περισσότερων συγκροτημάτων PET/CT από τα ανά προοριζόμενο νοσοκομείο εγκατεστημένα και για την εν γένει εκτέλεση ενός ρόλου κεντρικής διάθεσης τέτοιων ραδιοφαρμάκων περί της οποίας το υγειονομικό σύστημα της Αττικής δεν διαθέτει την οργανωτική, υλικοτεχνική, κτιριακή, θεσμική και ρυθμιστική υποδομή και στελέχωση, η οποία δεν είναι δυνατόν να εξαρτηθεί και να καθοριστεί από τον τρόπο που ειδικώς επιτρέπει την προμήθεια του συστήματος που προσφέρει ο προσφεύγων. Συνεπώς εξ αρχής το προϊόν που διαθέτει ο προσφεύγων τυγχάνει αποκλειστέο από την ομάδα 9 ακριβώς λόγω του όρου περί μέγιστου απαιτούμενου χώρου στέγασης και των διαστάσεων αυτού, όρος που ουδόλως τυγχάνει αδικαιολόγητος, αλλά αντίθετα εύλογος και ιδίως αυτονόητος, αφού προκύπτει από όλως αντικειμενικά και ουδόλως υποκείμενα στη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας, πάγια χωροταξικά, κτιριακά και οργανωσιακά δεδομένα των αντικαρκινικών νοσοκομείων. Κατ' αποτέλεσμα, αλυσιτελώς προβάλλονται όλοι οι λοιποί ισχυρισμοί κατά των όρων της ομάδας 9.

23. Επειδή, όσον αφορά τον έσχατο ισχυρισμό του δεύτερου λόγου της προσφυγής, ο οποίος και στρέφεται κατά του όρου της παρ. 3.6 της ενότητας 3 περί ακτινολογικής λυχνίας της 11^{ης} ομάδας περί συστήματος αγγειογραφίας με σύστημα ανάρτησης μόνιτορ και με περιεχόμενο «Διάφορα φίλτρα χαλκού με

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

μέγιστο φιλτράρισμα $\geq 0.7 \text{ mm Cu}$ για όλους τους σωματότυπους», προκύπτουν τα ακόλουθα. Καταρχάς, ο προσφέρων προτίθεται να προσφέρει το προϊόν ..., το οποίο, όπως προκύπτει από τα εκ του προσφεύγοντος προσκομισθέντα τεχνικά φυλλάδια και δεν αντικρούει η αναθέτουσα, διαθέτει φίλτρα χαλκού 0.1, 0.2 και 0.3 mm, δηλαδή δεν επιτυγχάνει την ελάχιστη καθορισθείσα τιμή μέγιστου φιλτραρίσματος του ως άνω όρου και επομένως αποκλείεται δια του ως άνω όρου. Ούτε δε η αναθέτουσα επικαλείται ούτε προκύπτει από οιαδήποτε τεχνικά στοιχεία ότι για τη συγκεκριμένη ομάδα και το συγκεκριμένο σύστημα με βάση και τις λοιπές τεθείσες προδιαγραφές της ομάδας, ο προσφεύγων τυχόν δύναται να προσφέρει έτερο προϊόν, το οποίο βέβαια δύναται να πληροί τα υπόλοιπα ζητούμενα και εν γένει διαθέτει έτερο προϊόν για την ίδια κατηγορία ούτε όμως, ότι οιοδήποτε εκ των προϊόντων του που δύναται να προσφερθούν για την ομάδα αυτή και που θα πληροί κάθε οικεία αυτής απαίτησης, πληροί τη συγκεκριμένη προδιαγραφή, η οποία κατ' αποτέλεσμα, μόνη της, αποκλείει τόσο το συγκεκριμένο προϊόν, όσο και εν γένει τον προσφεύγοντα από την ομάδα 11. Ούτε η αναθέτουσα επικαλείται ή εν γένει προκύπτει ότι το προϊόν αυτό του προσφεύγοντος τυχόν δεν καλύπτει και έτερες μη προσβληθείσες προδιαγραφές και ότι συνεπώς ούτως ή άλλως δεν είναι δυνατή η αποδεκτή η προσφορά του στη συγκεκριμένη ομάδα 11. Επομένως, μετ' εννόμου συμφέροντος ο προσφεύγων προβάλλει τον οικείο ισχυρισμό του κατά της ως άνω προδιαγραφής, η οποία εξάλλου είναι και η μόνη προδιαγραφή της ομάδας 11, που προσβάλλει. Το δε CE που προσκομίζει ο προσφεύγων για τα προϊόντα ... (που προσφέρει για την ομάδα 5 και 6) και ... (που προσφέρει για την ομάδα 11), για στατικό αγγειογραφικό ψηφιακό σύστημα ακτίνων Χ, δηλώνει συμμόρφωση με τα εναρμονισμένα πρότυπα EN 60601-2 43:2010 που αφορά απαιτήσεις ασφαλείας και διαχείριση κινδύνου ακτινοβολίας και αποτυχίας εξοπλισμού, EN 60601-1-2006/AC:2010 για απαιτήσεις ασφαλείας, EN 60601-1-2:2007/AC:2010 περί ηλεκτρομαγνητικής συμβατότητας, EN 62366:2008 περί διαδικασιών κατά τη διάρκεια κατασκευής εντοπισμού κινδύνων κατά τη συνήθη χρήση, EN 60601-1-6-2010 ομοίως περί διαδικασιών κατά τη διάρκεια κατασκευής εντοπισμού κινδύνων κατά τη συνήθη χρήση, EN 60601-1-3-2008/AC:2010 για την

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

προστασία από την ακτινοβολία, EN ISO 10993-1-2009/AC:2010 πάλι για διαχείριση κινδύνου, EN 62304:2006/AC:2008 για τον κύκλο ζωής λογισμικού και EN 60601-2-46:1998 για την ασφάλεια των χειρουργικών τραπεζών. Η δε αναθέτουσα με τις Απόψεις της επί του ως άνω ισχυρισμού επικαλείται ότι η προδιαγραφή σκοπεί στη μείωση της δόσης ακτινοβολίας στον ασθενή, αλλά και ειδικότερα στην ελαχιστοποίηση αυτής. Ότι η επιλογή του κατάλληλου πάχους φίλτρου είναι σημαντική παράμετρος ιδίως για ευαίσθητες ομάδες όπως οι νεαροί και οι μικρού βάρους ασθενείς και ότι η αύξηση του φίλτρου μετατοπίζει το ενεργειακό φάσμα ώστε να αποκόπτεται το καθαρά βλαβερό τμήμα της ακτινοβολίας, δηλαδή αυτό που δεν συνεισφέρει μεν διαγνωστικά, αλλά βλάπτει τον ασθενή. Επικαλείται περαιτέρω ότι αφενός υπάρχει επαρκής αριθμός μηχανημάτων που διαθέτει το χαρακτηριστικό, αφετέρου ότι το προϊόν ... του προσφεύγοντος, που δύναται να προσφερθεί για τις ομάδες 5 και 6 διαθέτει επιλογή φίλτρων ως 0.9 mm χαλκού.

24. Επειδή, αφενός η διάθεση του οικείου χαρακτηριστικού από έτερο μηχάνημα του προσφεύγοντος που ουδόλως είναι δυνατόν παραδεκτως να προσφερθεί στην επίμαχη ομάδα 11, αφού αποκλείεται βάσει των λοιπών προδιαγραφών αυτής και εν γένει αφορά άλλον τύπο προϊόντος εξάλλου, αλυσιτελώς προβάλλεται από την αναθέτουσα και δεν είναι δυνατόν να ερμηνευθεί ως έμμεση συνομολόγηση της νομιμότητας του όρου από τον προσφεύγοντα. Σημειωτέον δε, ότι δεδομένου ότι η διαδικασία ανεστάλη δια της Απόφασης ΑΕΠΠ Α254/2018 ναι μεν μετά τη λήξη του χρόνου υποβολής προσφορών, χωρίς η αναθέτουσα να τον έχει παρατείνει μόνη της, αλλά προ της αποσφράγισης των προσφορών αυτών, είναι άγνωστο αν όντως ο προσφεύγων μετείχε στη συγκεκριμένη ομάδα και αν εν τέλει μετείχε με το συγκεκριμένο μηχάνημα, βλ. αμέσως προηγούμενη σκέψη και συνεπώς ο οικείος κατά της ομάδας 11 ισχυρισμός του, εξετάζεται με βάση τη δηλωθείσα πρόθεση υποβολής προσφοράς και την αναφορά του οικείου μηχανήματος στη στρεφόμενη κατά της διακήρυξης προσφυγή του. Αφετέρου, ομοίως αλυσιτελώς προβάλλεται η διάθεση του χαρακτηριστικού από έτερους προμηθευτές και δη επαρκή αριθμό αυτών, καθώς το εν προκειμένω κρινόμενο ζήτημα είναι ο αποκλεισμός αυτού καθαυτού του προσφεύγοντος σε συνάρτηση με τη

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

νομιμότητα και το δικαιολογημένο του όρου, ζήτημα που ουδόλως επηρεάζεται από το αν τυχόν έτεροι προμηθευτές δεν θίγονται από την προδιαγραφή και ανεξαρτήτως μάλιστα του αριθμού αυτών. Περαιτέρω, και ασχέτως με τους ισχυρισμούς του υπομνήματος του προσφεύγοντος ότι ναι μεν η αύξηση του πάχους φίλτρου χαλκού ως ένα βαθμό μειώνει τη δόση ακτινοβολίας, πλην όμως ότι υφίστανται και άλλα μέσα για τη μείωση αυτής, τα οποία ο ίδιος διαθέτει και τα οποία επιτρέπουν τη συμμετοχή του και δη, κατ' επίκλησή του πάντα, με μικρότερη τελική ακτινοβολία, ήτοι νέοι ισχυρισμοί που δεν προβλήθηκαν πάντως με την προσφυγή και επομένως δεν δύνανται να αξιολογηθούν, προκύπτουν τα ακόλουθα. Ναι μεν η διάθεση φίλτρου χαλκού και η αύξηση του πάχους του συντελούν στη μείωση της δόσης ακτινοβολίας. Ουδόλως, όμως αποδεικνύεται από την αναθέτουσα ούτε τυγχάνει συγκεκριμένης επίκλησης και επεξήγησης γιατί το πάχος αυτό θα πρέπει άνευ ετέρου να ορίζεται σε 0.7 mm και όχι τυχόν σε μικρότερη τιμή, η οποία θα δύναται να προσφέρει το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα σε ικανοποιητικό βαθμό χωρίς όμως αποκλεισμό του προσφεύγοντος και εν γένει προϊόντων, που σε κάθε περίπτωση πάντως διαθέτουν CE που μεταξύ άλλων διασφαλίζει τη διάθεση των πλέον στοιχειωδών απαιτήσεων ασφαλείας, προστασίας των ασθενών και δη και από ακτινοβολία, μεταξύ άλλων. Ούτε προκύπτει ούτε εξάλλου η αναθέτουσα επικαλείται, ότι το πάχος 0.3 mm είναι ανεπαρκές και ακατάλληλο για την προστασία των ασθενών ούτε έχει κινηθεί η διαδικασία διασφάλισης κατά του προϊόντος του προσφεύγοντος ούτε κατά προϊόντος που διαθέτει αυτό το χαρακτηριστικό και δη εξαιτίας του συγκεκριμένου αυτού χαρακτηριστικού, το οποίο ουδόλως εξάλλου προκύπτει επικίνδυνο για την υγεία και την ασφάλεια των ασθενών, του προσωπικού ή τρίτων. Εν προκειμένω, μάλιστα, λαμβάνει χώρα διαδικασία ανάθεσης προμήθειας ιατροτεχνολογικού προϊόντος με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει αποκλειστικά τιμής, οπότε δεν είναι δυνατό να αξιώνεται για τα προς προμήθεια είδη, πλην της σημάνσεως CE, μέσω της οποίας δηλώνεται ότι τα είδη αυτά ανταποκρίνονται στα εναρμονισμένα πρότυπα προστασίας ασφάλειας και υγείας, η πλήρωση προσθέτων προδιαγραφών (βλ. και ΣΤΕ 491/2012). Συνεπώς, η

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

προσβαλλόμενη πρόσθετη του CE προδιαγραφή στο υπό προμήθεια ιατροτεχνολογικό προϊόν της ομάδας 11, χωρίς καμία κίνηση διαδικασίας διασφάλισης, αλλά ακόμη περισσότερο, εν προκειμένω και χωρίς να προκύπτει ή να επικαλείται η αναθέτουσα καν ακαταλληλότητα και επικινδυνότητα του προϊόντος και αυτό καθαυτό κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία των ασθενών και άλλων προσώπων, αλλά ότι απλώς επιδιώκει τη βέλτιστη προστασία, αντίκειται στην Οδηγία 93/42/ΕΟΚ και την ΚΥΑ ΔΥ7/οικ.2480/19.8.1994 και θέτει παρανόμως εμπόδια στην κυκλοφορία του προϊόντος του προσφεύγοντος, το οποίο δια μόνης της προσβληθείσας προδιαγραφής αποκλείεται από τη διαδικασία (βλ. ΣτΕ ΕΑ 113, 144, 379, 436, 737 879, 988, 999/2008, 291, 724, 1102, 1103/2009, ΣτΕ 491/2012, 1863/2014 και βλ. ενδεικτικά Αποφάσεις ΑΕΠΠ 61, 77, 78, 85, 141, 169/2017, 470/2018). Επιπλέον των ανωτέρω περί CE, στην προκείμενη περίπτωση το ως άνω στοιχείο του πάχους φίλτρου χαλκού και μάλιστα με τιμή από 0.7 mm και άνω, όπως ευθέως προκύπτει από τις Απόψεις της αναθέτουσας δεν συνιστά όρο για την εξασφάλιση κάποιας τυχόν στοιχειώδους και ελαχίστως επαρκούς για την ασφάλεια και την υγεία των ασθενών προστασίας από την ακτινοβολία ούτε αντίστροφα τα προϊόντα που δεν διαθέτουν φίλτρο χαλκού αλλά άλλα μέσα μείωσης ακτινοβολίας ή διαθέτουν φίλτρο χαλκού μικρότερου πάχους δεν είναι έστω και στοιχειωδώς ανεκτά, κατάλληλα και επαρκή για την εξυπηρέτηση των στοιχειωδώς απαιτούμενων και την αποφυγή σε ελάχιστο επαρκές και ανεκτό επίπεδο επαφής των ασθενών με ακτινοβολία. Αλλά τέθηκε προς τον σκοπό, όχι της ελάχιστης αναγκαίας μείωσης της δόσης ακτινοβολίας σε ασφαλή για την υγεία των ασθενών επίπεδα, αλλά της όσο το δυνατόν μεγαλύτερης μείωσης της τελευταίας και εν τέλει της ελαχιστοποίησής αυτής, ώστε να διασφαλιστεί η προστασία των ασθενών, όχι κατά τον ελάχιστο αποδεκτό, αλλά κατά τον μέγιστο δυνατό βαθμό. Και ναι μεν, τούτο προκύπτει επιστημονικά και ιατρικό ως θεμιτό, όμως ένας τέτοιος στόχος δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί στο πλαίσιο μιας διαδικασίας ανάθεσης με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει αποκλειστικά της τιμής, όπου ακόμη και πέραν των ως άνω αναφερομένων περί CE (τα οποία ούτως ή άλλως αποκλείουν τη θέσπιση πρόσθετων αυτού προδιαγραφών και μάλιστα

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

ιδίως σε ζητήματα προστασίας και ασφάλειας ασθενών και τρίτων), θα πρέπει να επιτρέπεται η συμμετοχή κάθε προϊόντος που διαθέτει τα ελαχίστως στοιχειώδη, πλην επαρκή για τη βιώσιμη και ακίνδυνη λειτουργία του και εκπλήρωση του σκοπού της προμήθειας. Η δε θέσπιση εξαντλητικών προδιαγραφών και με απαιτούμενες ελάχιστες τιμές που παραπέμπουν σε προϊόν ανώτερο του απλώς καταλλήλου και ακίνδυνου για την κατηγορία του δεν συνάδει με το εν προκειμένω επιλεγέν κριτήριο ανάθεσης της χαμηλότερης τιμής επί προμήθειας ιατροτεχνολογικού προϊόντος και εφοδιασμένου με CE. Και ναι μεν η επιλογή του κριτηρίου ανάθεσης ανάγεται καταρχήν στην ανέλεγκτη ευχέρεια της αναθέτουσας περί της εκ μέρους της κατάστρωσης της διαδικασίας και των τιθέμενων προτεραιοτήτων της (που σε διαδικασία με κριτήριο ανάθεσης τη χαμηλότερη τιμή επικεντρώνονται στη μείωση του τιμήματος), βλ. και Απόφαση ΑΕΠΠ 485/2018. Πλην όμως οι προδιαγραφές που τίθενται πρέπει να συνάδουν με το κριτήριο ανάθεσης αυτό (και επομένως αυτές συνιστούν το ελεγχόμενο αντικείμενο με βάση το κριτήριο ανάθεσης) και ούτως να μην περιορίζουν τον ανταγωνισμό πέραν του αναγκαίου, το μέτρο του οποίου και πάλι προσδιορίζεται από το κριτήριο ανάθεσης που επελέγη, δηλαδή τη χαμηλότερη τιμή εν προκειμένω. Στη δε εξεταζόμενη περίπτωση το αναγκαίο μέτρο περιορισμού του ανταγωνισμού δια της θέσπισης ελαχίστων προδιαγραφών επί προμήθειας ιατροτεχνολογικού προϊόντος ταυτίζεται με το απλώς ασφαλές και επαρκές για τη βασική προστασία των ασθενών και τρίτων και κατάλληλο για την προοριζόμενη χρήση, πράγμα που με τη σειρά του αποδεικνύεται δια μόνης της συμμόρφωσης CE. Ουδόλως δε εμποδιζόταν η αναθέτουσα, σε διαδικασία που θα λάμβανε χώρα με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα προσφορά βάσει σχέσης ποιότητας/τιμής, να αξιολογήσει και να βαθμολογήσει θετικά υπέρ των μετεχόντων τα τυχόν επιπλέον στοιχεία που κατά αυτήν μειώνουν όσο το δυνατόν περισσότερο τη δόση της ακτινοβολίας, και έως και την ελαχιστοποίηση αυτής, όπως αναφέρεται στις Απόψεις της, και την εκ μέρους των προϊόντων τους κατοχή χαρακτηριστικών επιθυμητών και επαυξητικών των βασικώς απαιτούμενων για τη στοιχειώδη δυνατότητα εκτέλεσης του συμβατικού σκοπού (πρβλ. και ΣΤΕ ΕΑ 113/2008, ΣΤΕ 2183/2004). Ακόμη δε και σε αυτή την περίπτωση, δεδομένου ότι ουδόλως

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

προκύπτει και πάντως δεν αποδεικνύεται, ότι το πάχος του φίλτρου χαλκού είναι το μόνο επιστημονικό μέσο μείωσης της δόσης ακτινοβολίας, ανεξαρτήτως τυχόν άλλων τεχνικών, μεθόδων και μέσων, θα έπρεπε να εκτιμηθεί η τελική μείωση της δόσης που επιτυγχάνει κάθε μηχανήμα και όχι απομονωμένα το πάχος του φίλτρου, χαρακτηριστικό που εξάλλου τέθηκε κατά ρητή ως μέσο μείωσης αυτής της δόσης. Επομένως, για όλους τους ανωτέρω λόγους μαζί και για κάθε έναν εξ αυτών αυτοτελώς, η παραπάνω προδιαγραφή τέθηκε μη νομίμως ως ελάχιστη απαίτηση στο πλαίσιο της προκείμενης διαδικασίας και συνεπώς πρέπει να γίνει δεκτός ο κατ' αυτής στρεφόμενος ισχυρισμός του δεύτερου λόγου, ο οποίος δεύτερος λόγος πρέπει ακολούθως και όσον αφορά τον ως άνω επιμέρους ισχυρισμό του να γίνει εν μέρει δεκτός.

25. Επειδή, ύστερα από όλα τα παραπάνω, πρέπει να γίνει δεκτή εν μέρει η Προδικαστική Προσφυγή. Να ακυρωθεί δε ο όρος της παρ. 3.6 της Ενότητας 3 «ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΙΚΗ ΛΥΧΝΙΑ» της ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΗΣ 25 «ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΜΕ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ MONITOR» του Παραρτήματος ΙΙ «ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ» (Ομάδα 11^η) της Διακήρυξης.

26. Επειδή, συνεπεία της αμέσως προηγούμενης σκέψης, πρέπει να επιστραφεί στον προσφεύγοντα το καταβληθέν για την άσκηση της προσφυγής παράβολο ποσού 15.000,00 ευρώ.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Δέχεται εν μέρει την Προδικαστική Προσφυγή.

Ακυρώνει τον όρο της παρ. 3.6 της Ενότητας 3 «ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΙΚΗ ΛΥΧΝΙΑ» της ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΗΣ 25 «ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΜΕ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ MONITOR» του Παραρτήματος ΙΙ «ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ» (Ομάδα 11^η) της Διακήρυξης.

Αριθμός Απόφασης: 501/2018

Ορίζει την επιστροφή στον προσφεύγοντα του καταβληθέντος για την άσκηση της Προσφυγής παραβόλου ποσού 15.000,00 ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 19-6-2018 και εκδόθηκε την 28-6-2018.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΔΙΑΘΕΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΙΧΑΗΛ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΚΟΚΚΑΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ